

Waterrapportage 2021 – 2022

Inhoudsopgave

waterrapportage 2021 – 2022

Inleiding		
1	Waterveiligheid	6
2	Waterkwantiteit	11
3	Waterkwaliteit	16
4	Afvalwater	20
5	Grondwater	22
6	Overige onderwerpen	25
7	Lijst van gebruikte afkortingen	26
8	Bijlagerapport	27

Inleiding

Het nationaal waterplan en de regionale (provinciale) waterplannen zijn strategisch en beleidsmatig van aard. In de beheerplannen van de waterbeheerders worden de condities en maatregelen vastgelegd om die doelstellingen ook daadwerkelijk te bereiken. Voor al deze plannen bedraagt de plancyclus zes jaar. De provincie Utrecht heeft het

regionaal waterbeleid vorm en plaats gegeven in het Bodem, Water- en Milieuplan (BWM plan 2016 – 2021). Het sectorale waterbeleid is verder uitgewerkt in door de waterschappen vastgestelde waterbeheerplannen 2016 - 2021. Dit is de laatste waterrapportage van deze planperiode en gaat over de realisatie van beleid door provincie en waterschappen

(voortgangsrapportages over 2021) en de actualiteit in 2022.

In 2022 is door Provinciale Staten Utrecht het Bodem en -waterprogramma Utrecht 2022-2027 vastgesteld. Vanaf 2023 wordt over de voortgang van dit programma gerapporteerd.

Regionaal waterbeheer

De schaalvergroting en de daarmee samenhangende bundeling van watertaken bij de waterschappen heeft geleid tot verdergaande professionalisering bij de waterschappen. Zij hebben een brede kijk op het regionaal waterbeheer. Als gevolg van deze ontwikkelingen kunnen zij hun taken adequaat uitvoeren en vanuit een meer autonome bevoegdheid een bredere invulling geven aan de uitvoering van het takenpakket. De provincie dient zich vanuit haar rol als gebiedsregisseur toe te leggen op het vormen van de verbinding tussen integrale gebiedsontwikkeling en het door de waterschappen ontwikkelde en uitgevoerde sectoraal waterbeleid. De kaderstelling en het volgen van de realisatie van doelstellingen bij de waterschappen kan door de provincie Utrecht daarmee ook meer op hoofdlijnen plaatsvinden.

Het voorgaande laat onverlet dat de provincie een belangrijke verantwoordelijkheid heeft bij het maken van een integrale belangenafweging. Die afweging vindt plaats op terreinen als ruimtelijke ordening, milieu, water, archeologie, volksgezondheid en economie en komt tot uitdrukking in een beleidsmatige sturing via planvorming. Het met regelmaat en adequaat volgen van de wijze waarop de waterschappen invulling geven aan de aan hen opgedragen taken borgt dat de integrale belangenafweging ook in de praktijk gevolg krijgt. Daartoe vindt er periodiek bestuurlijk overleg plaats tussen de provincie Utrecht en de individuele waterschappen te weten Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR), Waterschap Vallei en Veluwe (WSVV), Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en Waterschap Rivierenland (WSRL).

In de door Gedeputeerde Staten in 2011 vastgestelde 'Nota Relatie provincie Utrecht met de water-

schappen' is de visie van de provincie Utrecht op het toezicht, het wettelijk kader en criteria voor toetsing vastgelegd. Op grond van de Waterverordeningen rapporteren de waterschappen jaarlijks over de voortgang van de acties c.q. beleidsdoelen die volgen uit de beleidsplannen.

Opzet en inhoud voortgangsrapportage waterschappen

Deze integrale rapportage gaat over de realisatie van het waterbeleid van de waterschappen in het jaar 2021 en kijkt vooruit naar ontwikkelingen in 2022 en verder. Deze Waterrapportage 2021 – 2022 bestaat uit de volgende onderdelen:

- Integrale voortgangsrapportage waterschappen en de provinciale context 2021 (incl. Bijlagerapport met de voortgangsrapportages per waterschap);
- Actualiteit 2022.

Voor de rapportages van de waterschappen hebben wij een format gebruikt met stoplichtmethode (kleurcode groen, geel, rood en grijs). De in het Bijlagerapport opgenomen voortgangsrapportages 2021 zijn in de volgende vijf hoofdthema's onderverdeeld:

(1) Waterveiligheid, (2) Waterkwantiteit, (3) Waterkwaliteit, (4) Afvalwater, (5) Overige onderwerpen. Deze thema's omvatten het spectrum van het takenpakket van de waterbeheerders.

De rapportages van de waterschappen kunnen niet los worden gezien van de provinciale context / beleid BWM-plan. Die provinciale context hebben wij

opgenomen in het Hoofdrapport (1 t/m 7) van deze Waterrapportage 2021 - 2022. Voor de regionale keringen rapporteren de waterschappen jaarlijks afzonderlijk aan Gedeputeerde Staten. De rapportages over regionale keringen maken onderdeel uit van deze rapportage en zijn op hoofdlijnen beschreven onder (1) Waterveiligheid. Voor de realisatie van de doelen die volgen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn de waterschappen van groot belang. Utrecht ligt in twee deelstroomgebieden van de Rijn-Delta: Rijn-West en Rijn-Oost. Voor dit onderdeel verwijzen wij naar (3) Waterkwaliteit.

Toelichting en beoordeling voortgangsrapportages 2021 waterschappen

Uit de voortgangsrapportages van de vier Utrechtse waterschappen blijkt dat de acties voor deze planperiode voor de vijf hoofdthema's in 2021 op schema zijn. Dit betekent dat de waterschappen op koers zijn met de uitvoering van de beleidsdoelen die volgen uit de plannen 2016 - 2021. Daarnaast zijn er de reguliere taken van de waterschappen zoals het actualiseren van peilbesluiten, rapportageverplichtingen, beoordeling en monitoring van zwemwater en afvalwater, periodieke evaluaties. Daar waar sprake is van aandachtspunten is de reden hiervoor opgenomen en toegelicht in de rapportage. In deze Waterrapportage 2021 – 2022 benoemen wij de belangrijkste zaken uit de rapportages van de waterschappen. De volledige rapportages van de waterschappen zijn opgenomen in het Bijlagerapport.

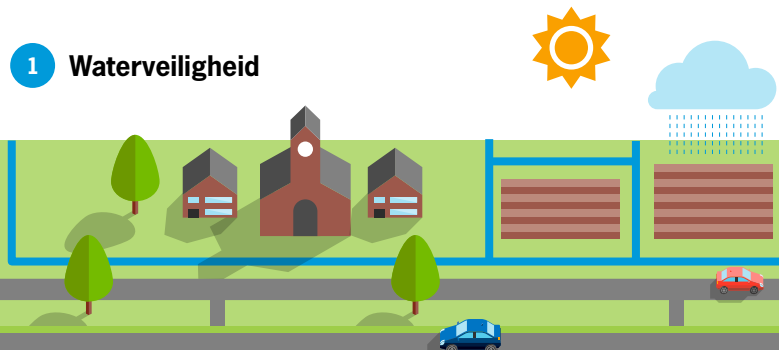
Actueel: Omgevingswet en Bodem- en waterprogramma 2022-2027

Hoewel de inwerkingtreding van de Omgevingswet wederom is uitgesteld, is inmiddels wel de Omgevingsvisie provincie Utrecht en de interim Omgevingsverordening in 2021 in werking getreden. Het Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027 (BWP) is een uitwerking van de ambities en beleid voor bodem- en waterthema's uit de Omgevingsvisie. Het gaat dan om thema's als schoon oppervlaktewater, schone bodem en grondwater, voldoende water, waterveiligheid en energie uit bodem en water. Het BWP is op 9 februari 2022 door provinciale staten vastgesteld. Integraal onderdeel van het BWP is het Regionaal Waterplan, waarin o.a. de uitwerking van de Europese richtlijnen de Kaderrichtlijn Water (KRW), Grondwaterrichtlijn (GWR), Zwemwaterrichtlijn en de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) is opgenomen.

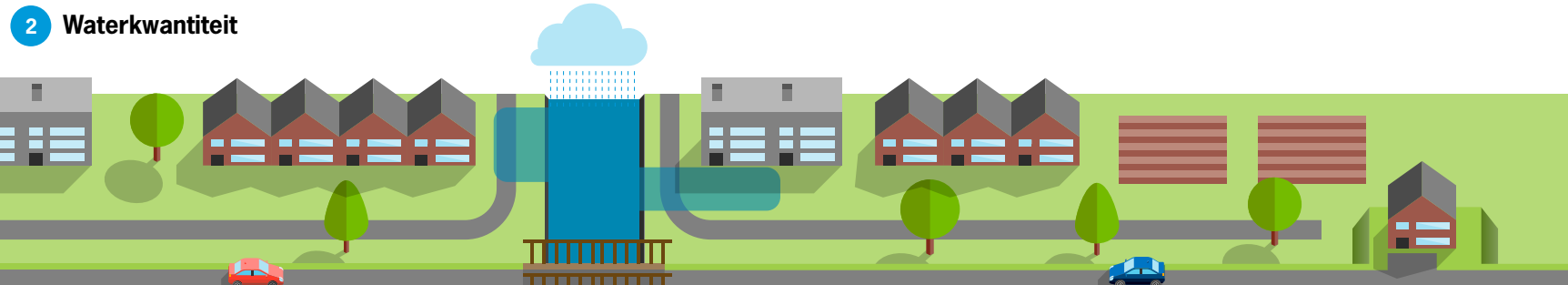
Inleiding

Vijf hoofdthema's

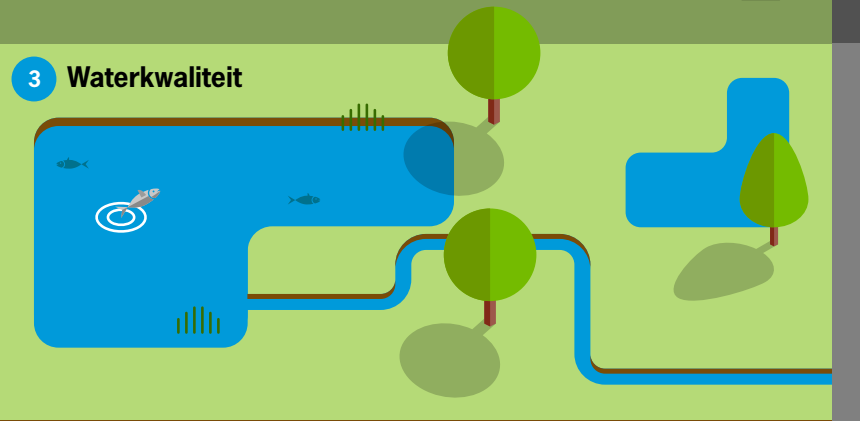
1 Waterveiligheid

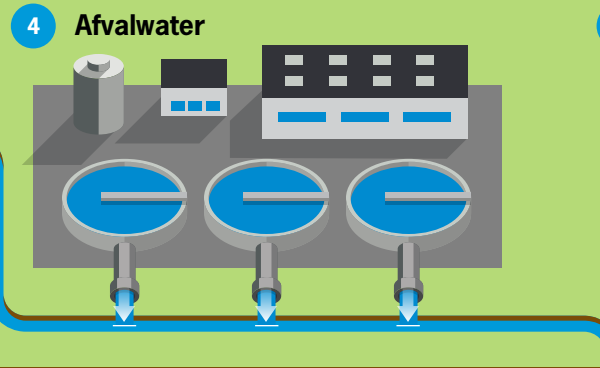
2 Waterkwantiteit

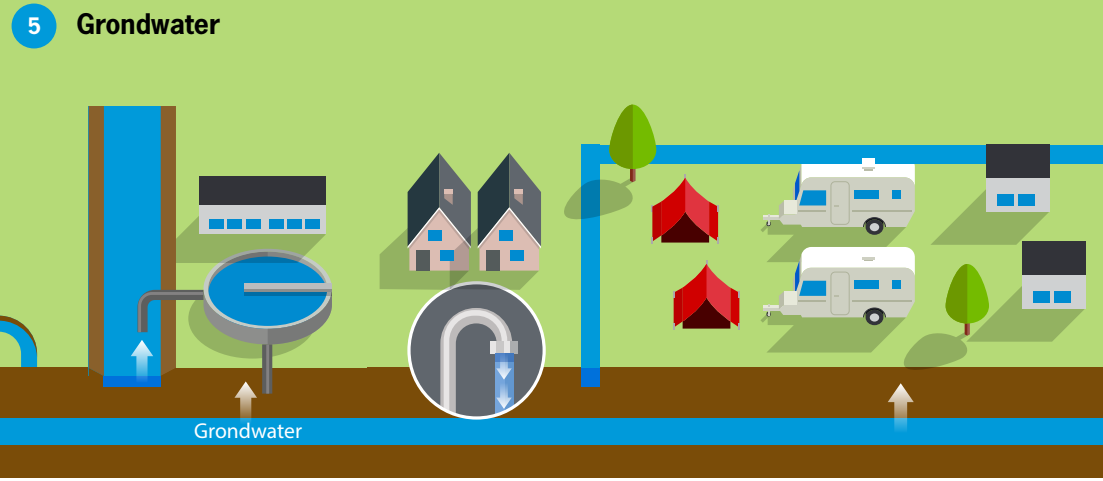
3 Waterkwaliteit

4 Afvalwater

5 Grondwater

Inleiding

De vigerende waterbeheerplannen voor de waterschappen zijn:

 Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR):
Waterbeheerplan Waterkoers 2016 – 2021
'water in beweging';

 Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV):
Waterbeheerplan 2016 – 2021
'waterbewust en waterrobuust';

 Waterschap Vallei en Veluwe (WSV):
Waterbeheerprogramma 2016 – 2021
'samen werken ons aan water';

 Waterschap Rivierenland (WSRL):
Waterbeheerprogramma 2016 – 2021
'koers houden, kansen benutten'.

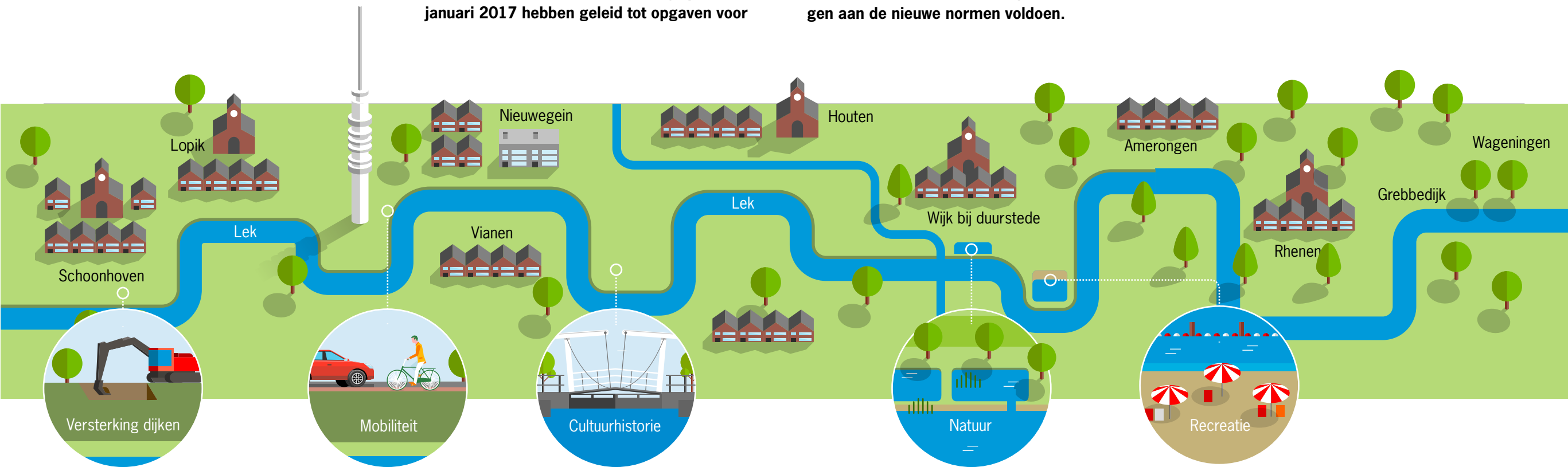
Waterveiligheid

Voortgang op schema

Het grootste deel van onze provincie ligt in overstroombaar gebied. Onze waterveiligheid wordt voor een groot deel bepaald door primaire en regionale keringen. De nieuwe waterveiligheidsnormen van het Rijk per 1 januari 2017 hebben geleid tot opgaven voor

dijkversterkingen voor vrijwel alle Neder-Rijn- en Lekdijken in de Provincie Utrecht. De waterschappen HDSR, WSRL en WSVV trekken deze dijkversterkingsprojecten in de provincie Utrecht. In 2050 moeten alle primaire keringen aan de nieuwe normen voldoen.

1

Primaire keringen 2021 (en doorkijk naar 2022)

Prioriteit BWM-plan: ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.

In de provincie Utrecht werken (3) waterschappen aan de voorbereiding en uitvoering van een aantal dijkversterkingsprojecten aan de primaire waterkeringen in het kader van het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Deze projecten doorlopen drie fasen: 1) verkenning 2) planvoorbereiding 3) realisatie. In Utrecht zijn dit 'Sterke Lekdijk', Grebbedijk, Vianen en een deel van het traject fort Everdingen – Ameide Sluis. Dit laatste traject is samengevoegd met het project Streefkerk – Ameide-Fort Everdingen (project SAFE). De provincie participeert bij de dijkversterkingsprojecten van de waterschappen om de omgevingskwaliteit (o.a. natuur, cultuur, recreatie, mobiliteit) te optimaliseren. De opgave is om de Neder-Rijn en Lek te

ontwikkelen tot belangrijke iconen in het rivierenlandschap. Op 14 juli 2020 is door Gedeputeerde Staten het Programmaplan "mooie en veilige dijken" vastgesteld. Met dit programma wil de provincie Utrecht de waterschappen ondersteunen bij het klaar maken van de dijk voor de toekomst. Onze ambitie hiervoor is in 2018 al vastgelegd in het door Provinciale Staten vastgestelde document 'Sterke Lekdijk & Grebbedijk, Veilige dijken in een mooie omgeving'. In het in 2020 door GS vastgestelde Programmaplan "mooie en veilige dijken" is daaraan de dijkversterking van de zuidelijke Lekdijk (project SAFE) toegevoegd. Dit Programmaplan biedt thematische bouwstenen, bedoeld om richting te geven aan de provinciale inzet bij de concrete gebiedsuitwerkingen die samen met de partners worden vormgegeven. Deze vinden hun basis in bestaand beleid van de provincie Utrecht. De provincie Utrecht pakt naast de participerende rol ook een verbindende rol op tussen de partijen in het rivierengebied (waterschap, gemeenten, recreatieschap, natuur beherende organisaties en anderen). Daarnaast heeft de provincie een regulerende rol. De

provincie is formeel bevoegd voor het goedkeuren van het Projectplan Waterwet en verantwoordelijk voor de kwaliteit van de Milieu Effect Rapportage (MER). De provincie is ook verantwoordelijk voor het verlenen van een aantal vergunningen (Natuurbeschermingswet en Ontgrondingswet).

Actueel:

- Voor project Salmsteke is in 2021 de planvorming voor de dijkversterking en uiterwaardontwikkeling afgerond en is in 2022 gestart met de realisatie.
- Voor de trajecten Grebbedijk, Wijk bij Duurstede-Amerongen, Culemborgse veer-Beatrix sluisen en Salmsteke Schoonhoven is in 2021 de verkenning afgerond en is in 2022 gestart met de planvorming.
- De trajecten Jaarsveld-Vreeswijk, Irenesluisen-Culemborgse veer en Streefkerk-Ameide-Fort Everdingen bevonden zich in 2021 in de verkenningsfase en start in 2022/ begin 2023 de planvorming.

Waterschap Vallei en Veluwe voert in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) in Utrecht voor de verbetering van de primaire waterkeringen naast genoemde Grebbedijk; (in planvorming; zie hierboven) ook de sanering thermisch gereinigde grond Westdijk bij Bunschoten uit.

Waterschap AGV heeft in de provincie Utrecht geen primaire keringen. Overigens rapporteert AGV dat alle primaire keringen er goed bij liggen en er geen significante risico's zijn voor de waterveiligheid.

Regionale keringen 2021

De waterschappen werken aan het versterken van de regionale waterkeringen om binnen de afgesproken tijdstippen aan de waterveiligheidsnormering te voldoen.

Een regionale waterkering is een niet-primaire waterkering die is aangewezen op basis van een provinciale verordening. Daaronder vallen niet alleen de 'natte' (bijvoorbeeld kades langs boezemwateren), maar ook 'droge' waterkeringen. Sinds de dijkverschuiving bij Wilnis in 2003 zijn de provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat aan de slag met normering, onderzoek en verbetering van de regionale waterkeringen. In het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014 en in het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen waterschap Vallei en Veluwe 2015 zijn afspraken vastgelegd over het toetsen en op orde brengen van de regionale keringen. Op basis van deze afspraken hebben de waterschappen een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit programma bevat de aanpak voor het op orde brengen en houden van de regionale waterkeringen en de aanpak voor de toetsing. In de Uitvoeringsbesluiten is opgenomen dat de regionale waterkeringen die in de vorige toetsingsronde zijn afgekeurd in 2020 dienen te voldoen aan de veiligheidsnormen. Met een aantal waterschappen is vanwege de complexiteit van het gebied en/of het grote areaal, gefaseerde afspraken gemaakt voor verbetering tot 2024 en 2030. De tweede toets op veiligheid van de regionale waterkeringen, met inbegrip van de niet waterkerende objecten (bebouwing, bomen, kabels en leidingsen) en kunstwerken, dient in 2024 gereed te zijn. Ten behoeve van deze toetsing stellen Gedeputeerde Staten de maatgevende hoogwaterstanden

(MHW) vast. Deze maatgevende waterstanden dienen om te toetsen of de betreffende regionale keringen deze waterstanden veilig kunnen keren. De regionale waterkeringen die in de tweede toetsronde worden afgekeurd moeten in 2030 voldoen aan de veiligheidsnorm.

Jaarlijks rapporteren de Utrechtse waterschappen aan Gedeputeerde Staten over de voortgang van het op orde brengen en toetsen van de regionale keringen:

- HDSR heeft in 2011 het Groot Onderhoudsprogramma Regionale Waterkeringen vastgesteld. Dit programma beschrijft de werkzaamheden die worden voorzien om de regionale waterkeringen op orde te brengen en te houden. In 2021 heeft HDSR in totaal 4,4 km regionale waterkering op orde gebracht in provincies Zuid-Holland en Utrecht. Eind 2021 was de restopgave 19,9 km en voldeed in onze provincie bijna 230 km aan de veiligheidsnorm. De resterende regionale waterkeringen worden in de komende jaren op orde gebracht. In 2019 heeft GS van Utrecht voor een deel van de resterende opgave uitstel verleend. Het uitstel geeft het waterschap de mogelijkheid om efficiënt en integraal te opereren, waarbij het waterschap heeft aangegeven dat uitstel niet tot (water)veiligheidsrisico's leidt.
- WSVV heeft reeds voor 2021 alle afgekeurde regionale waterkeringen op orde gebracht. Het voltooien van de versterkingen is een mijlpaal voor het waterschap omdat daarmee alle regionale waterkeringen in het beheergebied van waterschap Vallei en Veluwe voldoen aan de veiligheidsnorm.
- WSRL werkt aan de uitvoering conform het 'Uitvoeringsprogramma regionale waterkeringen Alblasterwaard en de Vijfheerenlanden 2015 - 2024'. De regionale keringen worden met een integraal verbeterprogramma, bestaande uit watersysteemmaatregelen en kadeversterking, op orde gebracht tot 2030. In 2021 voldeed in de provincie Utrecht (van de 44,3 km) 37,3 km aan de veiligheidsnorm, voor 2,4 is nader onderzoek nodig en voor 4,6 km is de verkenning of planvorming gestart. Het waterschap heeft in 2020 een onderzoeksprogramma afgerond dat heeft geleid tot een reductie van de versterkingsopgave langs het Merwedekanaal (7,5 km).
- AGV werkt aan de uitvoering van het Dijkverbeteringsprogramma 2015-2024. Het waterschap heeft in 2021 12 km op orde gebracht in provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht en 23 km na toetsing alsnog goedgekeurd. In 2021 voldeed in onze provincie 201 km aan de veiligheidsnorm (was 190 km in 2020) en 13 km is als onvoldoende beoordeeld.

Overstroming en calamiteiten

De Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) verplicht Nederland tot het maken van overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten en daarnaast tot het opstellen van een Overstromingsrisicobeheerplan (ORBP). De kaarten en plannen van de ROR worden iedere 6 jaar herzien. Deze kaarten zijn publiekelijk beschikbaar via www.risicokaart.nl

De tweede cyclus van de EU-Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) is in 2016 van start gegaan. Dit heeft in 2018 geleid tot een voorlopige risicobeoordeling en in 2019 tot een actualisatie van de overstromingskaarten. De provincies hebben de kaarten gemaakt in samenwerking met waterschappen, Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. In maart 2021 is het ontwerp Overstromingsrisicobeheerplan Rijn, Maas, Schelde en Eems 2022-2027 aan de Tweede Kamer voorgelegd. Dit plan bevat een overzicht van doelen en maatregelen om de overstromingsrisico's te beheersen. In het kader van het Nationaal Water Programma 2022-2027 is deze in maart 2022 vastgesteld.

Vanuit het startpunt 'Intentieverklaring Meerlaagsveiligheid' is samen met de partners een samenwerkingsstructuur vormgegeven om het beleid op gemeentelijk niveau met betrekking tot de gevolgen van overstromingen vorm te geven. Daarmee wordt invulling gegeven aan een belangrijk onderdeel van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Samen met 36 partners werken we verder aan de implementatie in de samenwerking Gevolgbeperking Overstromingen. Partners delen als ambitie dat in de toekomst bij

hoog water aan de kust, het Eemmeer en in de Nederrijn-Lek, slachtoffers, schade en maatschappelijke ontwrichting, zoveel mogelijk worden voorkómen, veerkracht met betrekking tot wederopbouw wordt vergroot en evacuatieproblemen ten tijde van de crisissituatie worden verkleind. De impact van overstromingen op vitale en kwetsbare objecten is in kaart gebracht. In 2020 en 2021 hebben er regionale bijeenkomsten plaatsgevonden met onder andere gemeenten, waterschappen en netbeheerders om de opgedane kennis te delen. De samenwerkingsverbanden die zijn opgericht voor klimaatadaptatie zijn in 2021 verdergegaan met het gezamenlijk uitwerken van dit beleid. De provincie is betrokken bij zowel de werkregio's voor klimaatadaptatie als de coördinerende samenwerkingsstructuur. Zie ook thema Klimaatadaptatie/Ruimtelijke Adaptatie.

De waterschappen zijn conform de Waterwet verplicht om een plan vast te stellen waarin staat hoe het waterschap calamiteiten bestrijdt. Dit Calamiteitenplan biedt een kader voor het optreden van het waterschap en wordt door de waterschappen periodiek geactualiseerd. De (meerdere) Calamiteitenbestrijdingsplannen zijn een nadere uitwerking hiervan en worden per afzonderlijk onderwerp opgesteld. Zie ook het Bijlagerapport.

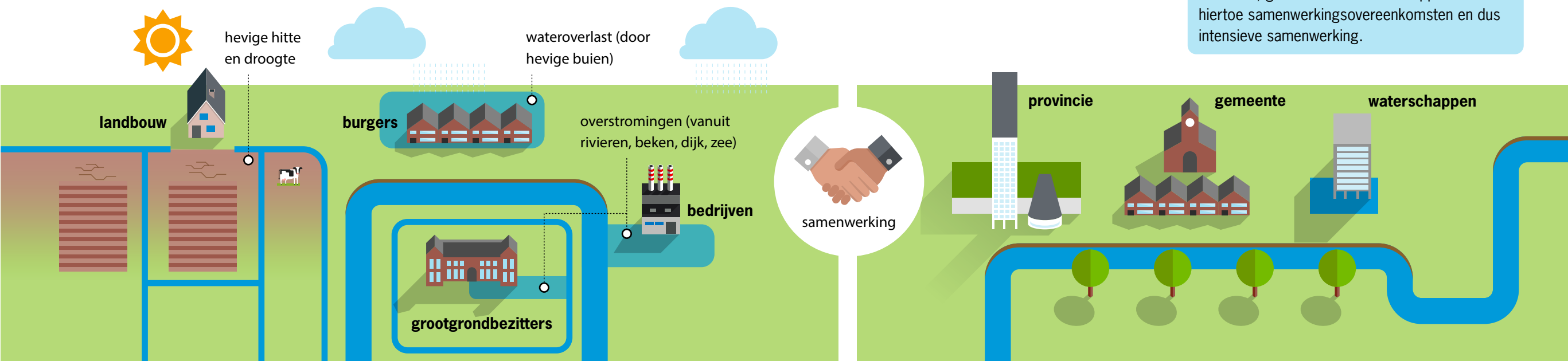

Waterveiligheid

Wij werken aan een klimaatbestendige leefomgeving, waarbij het gebied en de samenleving zijn voorbereid op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor maken we inzichtelijk welke Utrechtse gebieden kwetsbaar zijn voor

klimaatverandering (droogte, hitte, wateroverlast en overstromingen) en welke kansen daar zijn om de kwetsbaarheid te verminderen en het gebied klimaatbestendig en waterrobuust te maken.

1

Provincie, gemeente en waterschappen hebben hiertoe samenwerkingsovereenkomsten en dus intensieve samenwerking.

Klimaatadaptatie / Ruimtelijke Adaptatie

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (onderdeel van het Deltaprogramma) en de Nationale klimaatadaptatiestrategie geven aan dat de provincie in 2050 bestand moet zijn tegen wateroverlast, overstromingen en perioden van hitte en droogte. In het landschap van Utrecht liggen veel uitdagingen en kansen om de gevolgen van klimaatverandering te beperken. Daarom is het belangrijk om dit vroegtijdig en integraal in het beleid te verwerken. De kans op overstromingen en de kans op wateroverlast is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Tegelijkertijd is het neerslagtekort c.q. droogte onverminderd actueel en rijgen de records, met bijbehorende overlast, zich aaneen. 2021 is het vierde jaar op rij dan Nederland een uitzonderlijke droogte meemaakt.

Klimaatadaptatie draagt bij aan een productieve landbouw, een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, gezonde productieve werknemers, realiseerbare natuurdoelen, weerbestendige wegen,

verkoelende recreatie, versterken van de (water)recreatiemogelijkheden, stimuleren van toerisme, snellere transitie naar een schonere economie, een duurzaam vestigingsklimaat. Het heeft daarmee een relatie met meerdere programma's en beleidsvlakken. Klimaat- en waterrobuust inrichten moet een vanzelfsprekend onderdeel zijn van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit gaat niet vanzelf, het vergt beleidsaanpassing op alle onderdelen van de provincie en uiteindelijk vergt de verandering in handelen.

In het Programma Klimaatadaptatie 2020 – 2023 heeft de provincie haar ambities en de te nemen stappen voor vier jaar uitgewerkt en staat de aanpak voor de komende jaren, op weg naar een klimaatbestendige en waterveilige provincie in 2050, beschreven. Hierin is ook de provinciale inzet opgenomen voor het verwerven van Rijks- en Europese middelen, het aangaan van samenwerkingen om klimaat / ruimtelijke adaptatieve aanpassin-

gen te stimuleren bij partners zoals de waterschappen, KNMI, RIVM, gemeenten, en burgers. Nadrukkelijk wordt de verbinding gelegd met de Regionale Adaptatie Strategieën (RAS) en de activiteiten in de werkregio's. Het Programma en de bijbehorende Voortgangsrapportage voor 2021-2022 is terug te vinden op:

www.provincie-utrecht.nl/klimaatadaptatie

Als provincie Utrecht intensiveren we de samenwerking met gebiedspartners om kennis te delen en (innovatieve) initiatieven te stimuleren om te komen tot een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Wij leggen verbindingen in de regio om uitvoering te geven aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en de Nationale klimaatadaptatiestrategie. Dit vindt plaats binnen de opgezette werkregio's: Netwerk Water en Klimaat, Platform Water Vallei en Eem (PWVE), Gebiedsraad Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en het Samenwerkingsverband Amstel, Gooi en Vechtgebied. Inmiddels

hebben alle vier werkregio's een regionale adaptatiestrategie opgeleverd. Deze klimaatadaptatiestrategieën zijn door provincie, gemeenten, waterschap en de veiligheidsregio gezamenlijk met stakeholders opgesteld en bevatten een visie en strategie om de regio uiterlijk in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te maken. Hiermee hebben alle gemeenten in de provincie Utrecht zich nu gecommitteerd om deze adaptatiestrategie uit te voeren en om te zetten naar lokaal adaptatiebeleid. De werkregio's Netwerk Water en Klimaat en Manifestregio Vallei en Veluwe hebben inmiddels ook uitvoeringsprogramma's en jaarplannen opgesteld. De DPRA-werkregio's die voor een kleiner deel in Utrecht liggen – de Alblasserwaard Vijfheerenlanden (A5H) en het Samenwerkingsverband Amstel, Gooi en Vecht (AGV) hebben in 2021 hun regionale adaptatiestrategie opgesteld. Deze regio's werken op dit moment nog aan het uitvoeringsprogramma.

Voor de provincie Utrecht is deze regionale samenwerking een belangrijk instrument om de opgaven vanuit het Programma Klimaatadaptatie te realiseren. Dit belang neemt de komende jaren alleen maar toe.

- HDSR werkt aan nieuwe zoetwatermaatregelen. Dit valt binnen de tweede fase van het Deltaprogramma Zoetwater, 'verbeterde rivieraanvoer-mogelijkheid' (VRAM). Hiermee wordt de wateraanvoer bij Wijk bij Duurstede, Utrecht en de Vecht voor het Kromme Rijngebied verbeterd. Tegelijkertijd wordt de zoetwatervoorziening vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal voor andere delen van het land ontlast in tijden van droogte.
- WSVV heeft de uitvoering van het beheer van overstromingsscenario's overgenomen van de provincies. WSVV heeft gebiedsdekkend overstromingsscenarios opgesteld en een eerste duiding gegeven. Het waterschap gaat in 2022 in gesprek met gebiedspartners zoals veiligheidsregio's, gemeenten en provincie over de betekenis en toepassing van de overstromingsinformatie.
- AGV heeft in 2021 het handboek Versnelling klimaatadaptatie in de regio Amstel Gooi en Vecht opgesteld. Dit is tot stand gekomen in samenwerking met gemeenten, provincies en het waterschap. In het handboek wordt beschreven hoe de regio in de komende jaren wil samenwerken aan klimaatadaptatie.
- WSRL heeft samen met ZLTO en het Deltafonds een stimuleringsregeling opgezet waarmee agrariërs een financiële ondersteuning konden

krijgen voor innovatieve waterbesparende maatregelen. Initiatieven die ondersteund zijn richtten zich op maatregelen die agrarische bedrijven bestendiger maken tegen het veranderende klimaat zoals wateropslag, druppelirrigatie of systemen voor precisielandbouw. De regeling liep in 2021 af.

Ruimtelijke Adaptatie / Klimaat raakt niet alleen bij de provincie maar ook bij de waterschappen meerdere programma's en beleidsvlakken. In het Bijlagerapport is door de waterschappen aanvullend over de nodige activiteiten gerapporteerd.

Actueel

In samenwerking met werkregio's, waterschappen en gemeenten werkt de provincie aan het opzetten van een monitoringssystematiek. Het gaat daarbij zowel om het monitoren van de 'output' (worden beoogde resultaten bereikt en producten gerealiseerd) als om de 'outcome' (de effecten van het gevoerde beleid).

HDSR heeft in 2022 de uitwerking van de Visie Toekomstbestendig Watersysteem afgerond. Hieruit volgen op hoofdlijnen de specifieke strategieën en maatregelen op deelgebied niveau. Bij de verdere gebiedsgerichte uitwerking worden de verschillende gebiedsopgaven in samenhang en integraal opgepakt. In het westen betreft dit vooral het programma Bodemdaling veenweide. In het oosten vindt deze integrale benadering plaats via het samenwerkingsverband Blauwe Agenda. Verder worden in de komende periode de opgaven voor klimaatadaptatie en gezond water geïntegreerd. Vooral voor het stedelijk gebied is de druk groot: het vraagt veel inzet, geld en ruimte om water te integreren in de

ruimtelijke en stedenbouwkundige ontwikkelingen en om maatregelen voor klimaatadaptatie in de stad daadwerkelijk in te zetten in de praktijk. HDSR is binnen de U16 en het samenwerkingsverband Water & Klimaat goed aangesloten op deze dialoog. De Regionale Adaptatie Strategie (RAS) hebben ze uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

AGV werkt momenteel aan een uitvoeringsprogramma van de Regionale Adaptatiestrategie (RA) die in 2021 is vastgesteld. Het gaat hierbij om 17 ambities en 19 doelen voor het verbeteren van de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid in de periode tot 2050 die verder geconcretiseerd worden.

WSV is met de Wageningen Universiteit (WUR) en met meerdere Manifestpartners het project Veluwe 2120 opgestart, gebaseerd op de kaart Nederland 2120. Samen met de Wageningen Universiteit (WUR) is met meerdere Manifestpartners het project Veluwe 2120 opgestart, gebaseerd op de kaart Nederland 2120. In thematische sessies denken experts vooruit over Wonen, Drinkwater, Landbouw, Natuur en Vrijtijdseconomie. Met als vertrekpunt klimaatverandering en bodem- en watersysteem als leidend principe. Dit moet uiteindelijk resulteren in een integrale visiekaart, als denkrichting voor beleidsmakers en bestuurders.

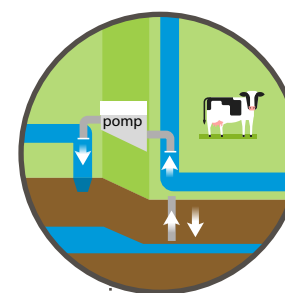
Waterkwantiteit

Voortgang op schema

Prioriteit BWM-plan: voorkomen van wateroverlast en watertekort

Het primaire doel van het beheer van de waterkwantiteit is het voorkomen van wateroverlast en watertekort. De waterkwantiteit wordt gereguleerd door het afvoeren of vasthouden van het regenwater en kwelwater met behulp van gemalen en stuwen. Het is daarbij van belang dat er voldoende zoet water

beschikbaar is voor de landbouwgewassen en natuur en dat wateroverlast door hevige of langdurige regenval wordt voorkomen. Voor dit thema worden de activiteiten ten aanzien van zoetwater, peilbesluiten, bodemdaling, water voor natuur, en wateroverlast toegelicht.

2
Bodemdaling
Grondwater onttrekkingen t.b.v. beregingen (landbouw), drinkwater, industrie, bronbemalingen.

Zoetwater en droogte

Het Deltaprogramma Zoetwater draagt eraan bij dat Nederland ook in de toekomst over voldoende zoetwater beschikt. Voldoende zoetwater is cruciaal voor economische activiteiten, landbouw, de natuur en een gezonde leefomgeving. In de toekomst zullen naar verwachting vaker watertekorten kunnen optreden door onder andere klimaatverandering en toenemende watervraag. Wij zien nu al in droge perioden knelpunten ontstaan in de zoetwatervoorziening. Voor watergebruikers is het belangrijk te weten waar ze op kunnen rekenen. Onderdeel van het Deltaprogramma Zoetwater is daarom dat overheden en gebruikers in onderling overleg voorzieningenniveaus vaststellen, voor gewone en extreem droge omstandigheden.

In 2021 is de Bestuursafspraken Zoetwater Oost Nederland ondertekend door regionale partijen en de minister, de Bestuursafspraken voor West-Nederland wordt naar verwachting eind 2022 ondertekend. De bestuursafspraken onderstrepen het commitment om gezamenlijk te werken aan de zoetwatervoorziening in de regio. De

provincie participeert zowel in zoetwaterregio West-Nederland als in zoetwaterregio Oost-Nederland (ZON). In 2021 is er door provincie en waterschappen gewerkt aan een nieuw werkprogramma voor de 2e fase ZON, lopend van 2022 tot 2027. Samen zorgen we ervoor dat in een gebiedsgerichte benadering de waterbeschikbaarheid in tijden van droogte aan de orde komt en zetten we via onderzoek en innovaties in op zelfvoorzienendheid.

Mede naar aanleiding van de droogte van 2018, 2019 en 2020 wordt met de waterschappen de regionale verdringingsreeks (prioritering van de verdeling van water bij watertekort) aangescherpt (categorie 3 en 4). De wijzigingen worden tijdens de eerst volgende update van de verordening meegenomen.

West Nederland: Partijen in de regio bereiden gezamenlijk de volgende fase van het Deltaplan Zoetwater voor. De strategie van de zoetwaterregio West-Nederland sluit aan bij het nationale zoetwaterdoel om in 2050 weerbaar te zijn tegen zoetwater-

tekorten. De regio houdt rekening met andere maatschappelijke opgaven en transitie, zoals vernatting van het veenweidegebied, verbetering van de waterkwaliteit, verstedelijking en biodiversiteit. De strategie die de regio heeft vastgesteld, zet in op verschillende sporen: verdere optimalisatie van de aanvoer, transitie naar het benutten van de ondergrond voor alternatieve bronnen en het vergroten van de robuustheid van het regionale watersysteem. Het expliciet meewegen van waterbeschikbaarheid bij de ruimtelijke inrichting draagt hieraan bij. Tot slot richt de strategie zich op verdergaande samenwerking en verbinding met andere opgaven, zoals het verkennen van kansen voor natuur en de bereidheid voor regionale investeringen in een klimaatbestendig hoofdwatersysteem. Inzet van de Klimaatadaptieve Water Aanvoer (KWA) in de droge zomers van 2018 en 2022 bevestigt de noodzaak voor uitbreiding (KWA+). In 2021 is door HDSR gewerkt aan de uitwerking van het projectplan voor KWA+ en uitvoering van meerdere maatregelen in het project KWA+ waarbij het streven is om in 2024 een

capaciteitsverdubbeling te hebben gerealiseerd.

Oost Nederland: Droogte is een brede maatschappelijke opgave geworden, waar eenieder zijn of haar steen aan bij kan dragen om zo samen te bouwen aan een robuust watersysteem dat is voorbereid op weersextremen en waarin watertekorten worden voorkomen. Dit vereist een transitie van afvoeren naar vasthouden van water. Hiermee werken we in Rijn-Oost aan een nieuwe balans.

Actueel

De 2^e fase van het Deltaprogramma Zoetwater (DPZW) is aangebroken. In West Nederland zijn er op dit moment geen projecten waarop wordt aangesloten vanuit het DPZW. Voor Oost Nederland gaan wij verder met het uitvoeren van maatregelen onder de paraplu van de Blauwe Agenda.

Peilbesluiten

In de peilbesluiten leggen de waterschappen de waterpeilen vast van begrensde gebieden. Deze besluiten moeten actueel zijn en worden doorgaans om de tien jaar herzien. Het opstellen van peilbesluiten gebeurt veelal binnen een watergebiedsplan, waarbij ook gekeken wordt naar het verbeteren van andere aspecten van de waterhuishouding. De peilbesluiten van de vier waterschappen in het beheergebied Utrecht zijn actueel.

AGV en HDSR gebruiken recente beleidsnota's voor peilbeheer (beide uit 2019) als afwegingskader voor het opstellen van peilbesluiten, het instellen van de peilen en het handhaven daarvan. Onder Bodemdaling (hieronder) worden ook nog enige aan peilbeheer gerelateerde zaken benoemd.

Actueel:

In het Bodem en Waterprogramma Utrecht 2022-2027 en de (interim) Omgevingsverordening van de provincie heeft een beleidswijziging plaatsgevonden. De vaste termijn van herziening van de peilbesluiten is losgelaten. In plaats daarvan dienen peilbesluiten actueel te zijn en wil de provincie het voor het waterschap mogelijk maken om voor het tegengaan van wateroverlast meer doelmatige methoden te ontwikkelen. Waterschappen zijn in 2021 gestart met deze methodiek. Binnen HDSR vindt een pilot plaats waarbij een peilbesluit wordt opgesteld dat een maximaal positief effect heeft voor bodemdaling en waarbij met eventuele wateroverlast doelmatig wordt omgegaan (zie ook het kopje wateroverlast). Zo'n werkwijze sluit meer aan bij de grote opgaven in de provincie en de verandering van het klimaat.

Bodemdaling

Daling van de veenbodems in het landelijk gebied gaat hand in hand met het vrijkomen van broeikasgassen uit die bodems. De oorzaak is vooral het indringen van zuurstof in de bodem, ongeveer tot de diepte van het grondwater. Hierdoor “verbrandt” de organische stof in het veen langzaam (oxidatie) en komt vooral het broeikasgas CO₂ vrij. De mate van daling is afhankelijk van het veenbodemtype en de grondwaterstand. Het westelijk deel van de provincie Utrecht bestaat grotendeels uit veenbodems. In het oosten bevindt het veen zich vooral in het Eemland. Bodemdaling heeft gevolgen voor waterbeheer, natuur, landschap, infrastructuur, bebouwing en grondgebruik.

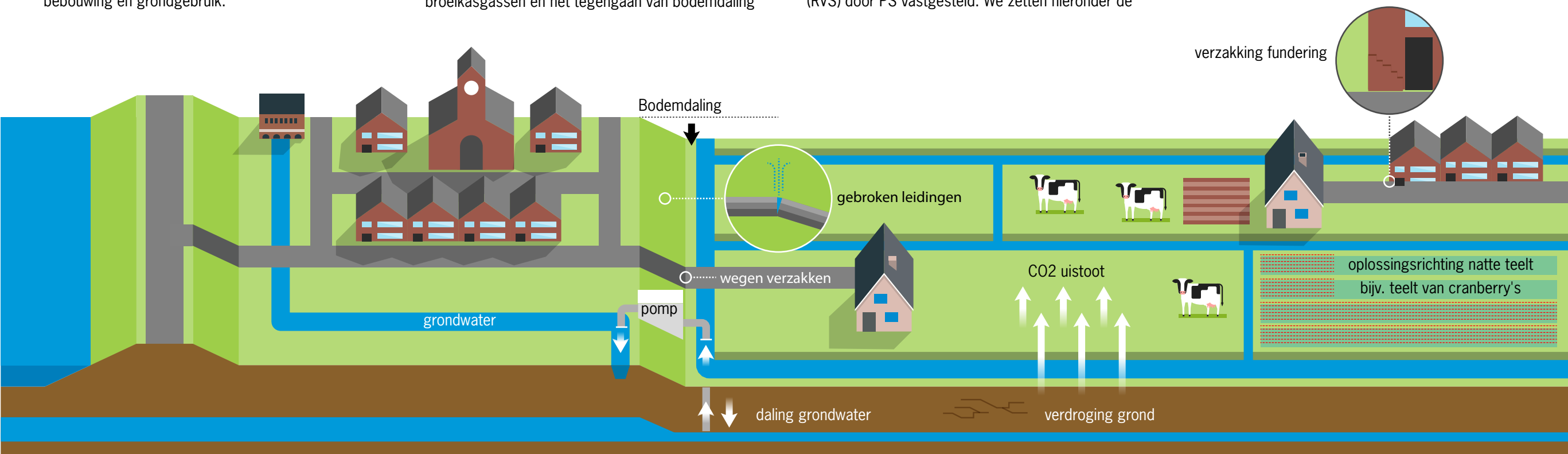
In het stedelijk gebied wordt bodemdaling onder bebouwing en infrastructuur vooral veroorzaakt door zogenaamde ‘zetting’. Onder het gewicht van ophoogzand en bestrating wordt het veen ingedrukt. Dat leidt tot wegzakken en brengt herstelkosten met zich mee. De problematiek van in het stedelijk gebied valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten en valt daarmee niet onder deze waterrapportage.

Bodemdaling kan niet los gezien worden van de klimaatopgave en energietransitie. De oxidatie van veen draagt substantieel bij aan de productie van broeikasgassen en het tegengaan van bodemdaling

is daarmee een mitigerende maatregel tegen klimaatverandering. De provincie heeft als doelstelling in het landelijk gebied de bodemdaling en broeikasgasuitstoot van veengronden met gemiddeld 50% afgeremd te hebben in 2030 (Omgevingsvisie 2020). Het reduceren van de uitstoot van broeikasgassen uit veengronden is daarbij de belangrijkste motivatie. In het Klimaatakkoord (2019) is de ambitie neergezet om de jaarlijkse uitstoot van broeikasgassen uit veenbodems met 1 Megaton te gereduceerd te hebben in 2030, onder regie van de provincies. Als uitvloeisel daarvan is 9 februari 2022 de Regionale Veenweidestrategie (RVS) door PS vastgesteld. We zetten hieronder de

ontwikkelingen in 2021 op een rij:

- Vanaf 2019 loopt landelijk onderzoek om te onderzoeken in welke mate de maatregelen tegen bodemdaling de broeikasgasuitstoot beperken en hoe dit gemeten kan worden (Nationaal Onderzoek Broeikasgassen Veenweiden: NOBV). Aan de hand hiervan kunnen keuzes voor maatregelen beter onderbouwd worden. Daarnaast loopt het programma Living On Soft Soils (LOSS). De provincie is betrokken bij beide onderzoeksprogramma's.

- Vanuit Rijk en veenweidenprovincies is het Veenweiden Innovatie Programma Nederland (VIP-NL) opgesteld, dat vanaf 2022 gaat lopen. Binnen het VIP-NL gaat o.a. gekeken worden naar veenmos-teelt, greppelinfiltratie en verdienmodellen.
- In 2021 is gewerkt aan het landelijk monitorings-systeem Somers om bij te houden hoeveel reductie van broeikasgassen in het veenweidengebied wordt bereikt als gevolg van de maatregelen zoals waterinfiltratiesystemen.
- In het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland 2018 (IBP-VP) wordt o.a. ingezet op een reductie van broeikasgasuitstoot uit landbouwgronden in de veenweiden. Dit wordt verder uitgewerkt in het deelprogramma “Hollands-Utrechtse Veenweiden”. AGV, HDSR en de provincie Utrecht zijn hierbij betrokken. AGV heeft in het kader hiervan het project Perspectief in de Polder opgezet en hiervoor subsidie gekregen uit het IBP-VP en van onze provincie.
- Eind 2019 is de Regiodeal Groene Hart ondertekend door Rijk en inliggende provincies, waterschappen en een aantal gemeenten. In een veelheid van projecten wordt gewerkt aan o.a. kennisontwikkeling van agrarische verdienmodellen, omgang met bodemdaling in de stad, reductie van CO2 uitstoot ten gevolge van oxidatie van het veen. Een belangrijk lopend project hierbinnen, dat wij mede subsidiëren, is het project “Boeren op Hoog Water”.
- Als uitwerking van het project ‘Klimaatlim Boeren op Veen’ is in 2019 een POP3 subsidie toegekend om in de polders Kortrijk-Portengen 230 ha waterinfiltratiesystemen aan te leggen. De aanleg is in sinds 2020 in volle gang.

- In Groot Wilnis-Vinkeveen is een intentieverklaring aangegaan met de gebiedscoöperatie Groot Wilnis Vinkeveen en het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht over de aanleg van ca. 1385 ha waterinfiltratiesystemen, aanvullend op de reeds aangelegde 158 ha. De subsidieaanvraag hiervoor is in juni 2022 ingediend.
- In het kader van de Impulsgelden van het Klimaatakkoord wordt gewerkt aan het opstarten van nieuwe en het versterken van bestaande gebiedsprocessen, om de bodemdaling en de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. De voorbereiding voor processen in Waardassacker/Botshol en Zegveld is in 2021 gestart. Integratie met andere problematieken in deze gebieden staan hoog op de agenda.

Actueel

- In 2022 wordt het uitvoeringsprogramma van de RVS opgesteld.
- Een subsidieregeling voor bodemdaling onder de Algemene Subsidie Verordening wordt in 2022 opgesteld. Subsidie kan worden aangevraagd voor het nemen van maatregelen tegen bodemdaling, alsmede voor het ontwikkelen van kennis en innovatie.
- In het kader van de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart is een project opgestart op te komen tot een Veengrondwaterstandstands-meetnet. Het is een samenwerking tussen de waterschappen HDSR en AGV en de provincie.

- De bedrijvenproef Spengen is een samenwerking tussen boeren en HDSR, die wij mee hebben gefinancierd. De proef is afgerond en het eindrapport is verschenen. De bedrijvenproef was innovatief voor boeren en waterschap. Zowel qua samenwerking als techniek.
- Afremmen bodemdaling is een integraal onderdeel van de Kavelruil Kamerik-Harmelen. Een gebiedsplan hiertoe voor een deel van het gebied wordt in 2022 verwacht.
- Er is een project gestart om de officiële (BRO) bodemkaart te verfijnen wat betreft veen op Utrechts grondgebied. De huidige schaal is te grof voor gebiedsprocessen. Gebruik wordt gemaakt van nieuwe boringen en de data van de Veenbodemkaart, die de provincie in 2008 heeft laten maken.

Water voor natuur

Om te zorgen dat de hydrologie en de (grond)waterkwaliteit in verdrogingsgevoelige natuur niet verder achteruitgaat en waar mogelijk verbetert, worden tal van projecten en activiteiten uitgevoerd rondom de Natura-2000 (N-2000) gebieden, verdroogde natuurgebieden en agrarisch natuurbeheer. Zie ook www.natura2000.nl

In opvolging op de Evaluatie verdrogingsbestrijding provincie Utrecht (in september 2020 door GS van de provincie Utrecht vastgesteld) heeft de provincie Utrecht de opdracht gegeven voor het opstellen van een Plan van Aanpak Verdrogingsbestrijding provincie Utrecht. Het doel hiervan is om in samenwerking met alle betrokken gebiedspartijen een breed gedragen aanpak op te stellen voor de lokale

en regionale restopgaven van verdrogingsgevoelige Natura 2000- en NNN-gebieden op de TOP-lijst verdroging. Hiervoor zijn met alle gebiedspartijen (terreinbeheerders, waterschappen, drinkwaterbedrijven, land- en tuinbouworganisatie en natuurorganisaties) gesprekken gevoerd. De eerdere uitkomsten uit de Evaluatie verdrogingsbestrijding provincie Utrecht zijn bij de partijen geverifieerd en geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een actuele lijst met regionale en lokale maatregelen die nodig zijn om de verdroging van verdrogingsgevoelige TOP-lijst-gebieden in de provincie Utrecht aan te pakken. In 2021 is het Plan van Aanpak afgerond. Voor de aanpak van deze regionale restopgave, met name voor regionale verkenningen naar ecohydrologisch systeemherstel van de verdrogingsgevoelige natuurgebieden, luidt het advies aan te haken bij reeds lopende gebiedsprocessen. Voor Natura 2000-gebieden (waar deze opgave aan de orde is) kan de aanpak van verdroging samengaan met het gebiedsproces Stikstof gebiedstafel West of Oost. Voor de meeste overige gebieden, TOP- en SUBTOP-gebieden waar invulling moet worden gegeven aan regionale maatregelen in de omgeving van de Utrechtse Heuvelrug, wordt geadviseerd aan te sluiten bij het gebiedsproces Blauwe Agenda.

WSW heeft het Uitvoeringsprogramma voor watergerelateerde opgaven van N2000-gebieden als basis. De maatregelen aan Gelderse zijde van het N2000-gebied Binnenveld zijn uitgevoerd. Maatregelen aan de Utrechtse zijde worden opgepakt door Staatsbosbeheer. De uitvoering is gepland in 2022. Bij de Hel/Blauwe Hel gaat de proef met de kwelput uiteindelijk niet door. Er wordt de komende tijd gekeken of de reeds uitgevoerde en nog lopende maatregelen voldoende zijn.

Het agrarisch natuurbeheer wordt goed opgepakt. Met name in het gebied Eemland-Arkemheen zijn veel enthousiaste agrariërs hiermee bezig. Het waterschap doet mee aan continuering van de Blauwe diensten in de volgende ANLb-periode. Het waterschap gebruikt de waterpotentiekaarten (vastgesteld in het Waterbeheerprogramma) als basis voor het gesprek met gebiedspartners om in te springen op kansen die zich voordoen om onze ambities op het gebied van leefomgeving, waterkwaliteit, klimaat en biodiversiteit te realiseren. Het project Watersparen heeft geleid tot veel lokale maatregelen en een verhoogt bewustzijn bij partners. Op basis van de evaluatie begin 2022 wordt bepaald hoe het waterschap deze regeling wil continueren.

Bij AGV is in 2021 een start gemaakt met het uitwerken van het initiatief van collectieven om ANLb-pakketten uit te werken in slootplannen op bedrijfsniveau. Dit plan heeft tot doel om de ecologie in alle sloten op een bedrijf te herstellen en om gericht te kijken wat daarvoor nodig is (aangepast beheer of juist rust). Daarnaast heeft AGV de keur en het schouwbeleid aangepast waardoor 'minder doen voor meer groen' mogelijk is. Slootplannen, keur en schouw en subsidieregeling worden expliciet onderdeel van de studieclubs die in 2022 zullen gaan starten.

WSRL: In het Utrechtse deel van het waterschap vallen er (na grenswijziging) drie Natura-2000 gebieden binnen het gebied van de provincie Utrecht (Zouweboezem, Uiterwaarden-Lek Lingege-

bied & Diefdijk-Zuid). De baggermaatregel Zouweboezem wordt de komende jaren door WSRL uitgevoerd. Hiervoor zijn financieringsafspraken gemaakt met provincie Utrecht. Eind 2021 is voor het baggeren van de Zouweboezem subsidie ontvangen. Het baggeren van de Zouweboezem wordt in 2022 voorbereid.

Provincie: Voor de Oostelijke Vechtplassen Utrecht zijn vanaf september 2020 (einde broedseizoen) maatregelen uitgevoerd in de Westbroekse Zodden, Huis ter Hart, Molenpolder en Noorder Maarsseveense Plassen. Dit betreft o.a. aanleg natuurvriendelijke oever en aanpassingen waterbeheer.

Wateroverlast

De normen voor wateroverlast zijn juridisch verankerd in de interim Omgevingsverordening. De normen worden onderscheiden voor verschillende vormen van grondgebruik (bijvoorbeeld voor grasland, bebouwing, akkerbouw). De waterschappen hebben de zorgplicht tot het voorkomen, of beperken van wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater door neerslag.

De Utrechtse waterschappen voldoen op dit moment vrijwel volledig aan de normen voor wateroverlast. Bij HDSR worden nog enkele resterende delen van de opgave aangepakt binnen de watergebiedsplannen. In het Bodem- en waterprogramma Utrecht 2022-2027 is een beleidsregel (42) opgenomen die een doelmatigere omgang met wateroverlastnormering mogelijk maakt. Mede naar aanleiding van het

advies van de beleidstafel wateroverlast zal de provincie de komende jaren samen met de waterschappen onderzoeken hoe een meer doelmatige en flexibele invulling van de wateroverlast normering invulling te geven. Waterschap HDSR is samen met de provincie in 2022 een pilot in Kamerik gestart om hier ervaring mee op te doen.

Op 5 juli 2022 is het ambitiedocument voor de "Blauwe Agenda" door GS vastgesteld. De besturen en directies van de provinciale partners hebben eveneens het ambitiedocument vastgesteld; (zie ook bij de thema's 1 Waterveiligheid (Klimaatadaptatie), 2 Waterkwantiteit (Zoetwater) en 5 Grondwater).

Voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft de provincie Utrecht de doelen voor het oppervlaktewater vastgelegd in het Bodem, Water- en Milieuplan (BWM plan 2016 – 2021) en heeft daarmee de kaders voor de maatregelen die de waterschappen en gemeenten moeten nemen bepaald. In de provincie is ca. 10% van het oppervlaktewater als KRW-waterlichaam aangewezen.

De KRW is gekoppeld aan andere Europese richtlijnen zoals de Zwemwaterrichtlijn, Vogel- en Habitatrichtlijn en de Grondwaterrichtlijn. Wij verwijzen voor de Grondwaterrichtlijn naar thema 5 Grondwater. Hieronder wordt over de voortgang van de KRW-maatregelen in 2021 gerapporteerd. Provincie Utrecht ligt in twee deelstroomgebieden van de Rijn: Rijn-West en Rijn-Oost.

De uitvoering van KRW-maatregelen ligt grotendeels op schema bij alle organisaties. Daar waar vertraging is opgelopen in de uitvoering is deze verklaarbaar. Het betreft een aantal keer het gecombineerd uitvoeren van werkzaamheden. Soms heeft ook de coronapandemie vertraging opgeleverd. Er wordt door de waterschappen aangegeven dat de deadlines wel zullen worden gehaald.

Volgens de KRW moeten de doelen elke zes jaar opnieuw worden bepaald. Voor de 3e planperiode (2021 – 2027) hebben de waterbeheerders de nieuwe Handreiking KRW-doelen gevolgd en de doelen opnieuw bepaald. Door aanpassing van maatlatten, nieuwe EU-uitspraken over de toepassing van de richtlijn, watersysteemanalyses op basis van ecologische sleutelfactoren en vernieuwd inzicht over het effect van de maatregelen zijn er voor de 3e planperiode een aantal technische aanpassingen. De ambitie blijft ongewijzigd en formele doelverlaging (Art 4.5 van de KRW) is niet aan de orde. Maatregelen van niet-overheden en het Rijk zullen, meer dan voorheen, bepalend zijn voor het bereiken van de doelen. Dit vraagt in de derde planperiode om een nauwe samenwerking tussen verschillende partijen en overheden.

Uit de [Ex ante Analyse Waterkwaliteit](#) (november 2021) blijkt dat ook in 2027 op onderdelen waarschijnlijk niet overal, tijdig, de doelen gehaald worden. De mate waarin dit het geval is en de inzet die nodig is om dit te veranderen, verschilt per gebied. Er bestaat twijfel of in deze laatste planperiode de ecologie in het oppervlaktewater zich voldoende zal ontwikkelen om de KRW-doelen in 2027 te halen. Dit heeft voornamelijk te maken met de hoeveelheid nutriënten in het oppervlaktewater, het na-ijleffect van maatregelen en de aanwezigheid van ongewenste stoffen. Hoewel steeds meer

wateren aan de kwaliteitseisen voor nutriëntengehalten voldoen, zijn er nog stappen nodig. Op nationaal niveau zijn een aantal belangrijke ontwikkelingen ingezet:

- het [7e Nitraatactieprogramma \(NAP\) met addendum](#) (7e NAP, februari 2022);
- het [Coalitieakkoord Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst](#) (januari 2022);
- de [Startnotitie Nationaal programma landelijk gebied](#) (NPLG, juni 2022).

De maatregelen uit het 7e NAP zijn een belangrijke stap in de goede richting, maar bieden onvoldoende handvatten om alle doelen van de Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water te halen. Met het Coalitieakkoord 2022 zet het kabinet in op grootschalige transitie van het landelijk gebied, om landbouw en andere functies meer in balans te brengen met opgaven voor water en natuur. Het NPLG brengt de opgaven op het gebied van water, natuur, stikstof en klimaat samen en zorgt voor een gecombineerde aanpak voor een vitaal landelijk gebied. Rijk en provincies stellen per gebied doelen voor natuur, stikstof, water en klimaat vast die onontkoombaar gehaald moeten worden. In oktober 2022 komt het Rijk met een regionale uitwerking van de doelen natuur, water en klimaat.

In een gebiedsgerichte aanpak wil het kabinet stikstofmaatregelen slim combineren met andere maatregelen om de natuur, de bodem en de waterkwaliteit te verbeteren en de klimaatopgave te halen. Hiervoor heeft het kabinet 24,3 miljard euro beschikbaar gesteld.

Uiterlijk in juli 2023 is in elk gebied duidelijk wat de doelen per gebied zijn en hoe die gehaald worden.

Alle sectoren – industrie, landbouw, verkeer, zee- en luchtvaart – leveren hierbij een bijdrage.

In de bijlage bij deze Waterrapportage staat de toelichting van de waterschappen op de voortgang. Voor meer informatie over de uitvoering van het waterbeleid in Nederland kunt u de rapportage van het Ministerie I & W raadplegen. ([Staat van ons water over 2021](#)).

Inzet Provincie Utrecht

In 2018 zijn de (PS) moties 27 en 56a (2017) inzake de KRW en opkomende stoffen en microplastics uitgewerkt en is tot besluitvorming gekomen. Op basis van een analyse van de knelpunten is een twee-sporenaanpak uitgewerkt met een looptijd van 2018 tot en met 2021:

- Spoor 1 het verminderen van nutriënten in het oppervlaktewater;
- Spoor 2 intensiveren van de aanpak van stoffen, zoals medicijnresten, plastics en opkomende stoffen, die in de toekomst een probleem gaan vormen.

In spoor 1 is gekozen om voor de gehele periode (2019- 2021) een maximaal bedrag per waterschap toe te voegen aan de subsidieregeling die waterschappen hebben voor maatregelen bij de agrariërs om verbetering van de waterkwaliteit te stimuleren. De provincie staat garant voor het geval de vraag van het beschikbare budget van de waterschappen overtreft, de zogenaamde KOP-OP regeling. Bij de verdeling van de middelen is rekening gehouden met het aandeel oppervlaktewater in het beheergebied van het waterschap, voor zover dit in de

provincie Utrecht valt. In totaal is hiermee voor de gehele periode € 900.000 gemoeid. In 2022 wordt de garantstelling administratief afgesloten en de definitieve beschikking afgegeven.

Als uitwerking van spoor 2 is de aanpak van stoffen met de vier waterschappen en Rijkswaterstaat geïntensiveerd. Er wordt gezamenlijk gewerkt aan projecten en ook is er gezamenlijke communicatie.

In 2019 is uitvoering gegeven aan de (PS) motie 36 om te onderzoeken welke rol de provincie kan vervullen in het beperken van het gebruik van vislood door sportvissers. In februari 2021 is een tussenstand gegeven en informatie gedeeld over de pilot die loopt in de Eem (2021RGW35). Eind 2021 is de Green Deel sportvisserij loodvrij door het Rijk worden geëvalueerd. Zie voor informatie hierover het memo 2022RGW49-01.

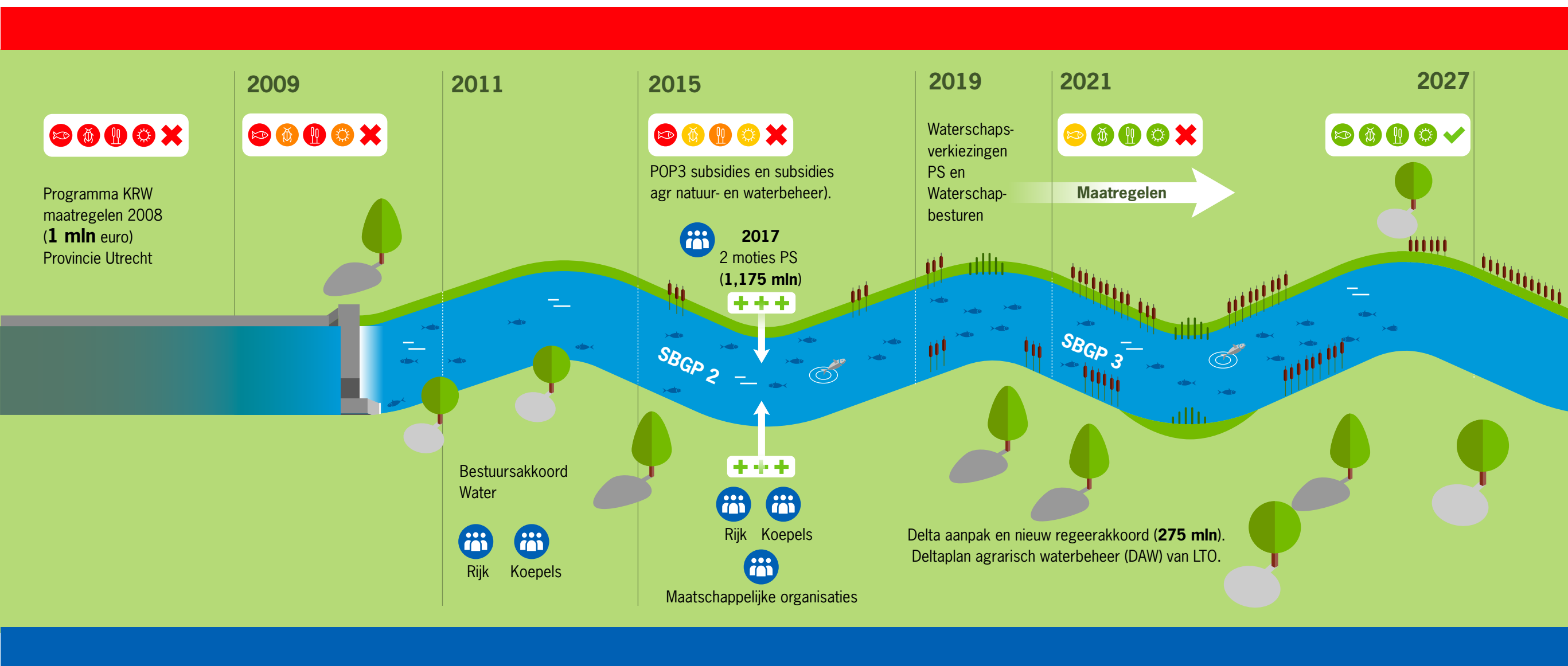
In 2023 zal het nieuwe Nationaal strategisch plan (NSP), de Nederlandse invulling van het Europese Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), in werking treden. Als provincie willen we de subsidieregeling inzetten voor maatregelen die de waterkwaliteit verbeteren en zijn in 2021 gestart met de provinciale uitwerking.

De provincies leggen de doelen voor de oppervlaktewaterlichamen van de KRW vast. Het betreft de biologische kwaliteitselementen: vissen, macrofauna, macrofyten en fytoplankton en daarnaast ook de ondersteunende parameters die bij deze kwaliteitselementen horen. In de loop der jaren zijn veel maatregelen genomen die hebben geleid tot een verbetering voor de afzonderlijke kwaliteitselemen-

ten. Het waterlichaam krijgt echter pas een goed oordeel als alle kwaliteitselementen goed scoren. De meest actuele gegevens over de begrenzing, de toestand en de doelen van de waterlichamen is weergegeven in het Bodem- en Waterprogramma provincie Utrecht 2022 – 2027 (BWP) dat op 9 februari 2022 door provinciale staten is vastgesteld.

Parameters				Doel behaald?	
					
vissen	macrofauna	macrofyten	Fytoplankton	Ja	Nee

Doelen overig water

In het BWM-plan 2015-2021 is aangegeven dat ook voor het water buiten de KRW-waterlichamen doelen worden vastgesteld. De waterschappen hebben inmiddels voor de (relevante) wateren biologische doelen bepaald. De provincie heeft deze doelen nu vastgelegd in het [Bodem- en Waterprogramma provincie Utrecht 2022 – 2027](#) dat op 9 februari 2022 door provinciale staten is vastgesteld. De systematiek van de KRW wordt gevolgd, ook voor de verdeling van rollen en verantwoordelijkheden. De waterschappen maken met gemeenten, gebruikers en organisaties afspraken over het nemen van maatregelen, zowel in het landelijke als in het stedelijk gebied. Eens in de 3 jaar wordt gekeken hoe de toestand is. Voor meer informatie per waterschap wordt verwezen naar het BWP.

Zwemwater

In de Europese Zwemwaterrichtlijn (2006/7/EG) staat beschreven hoe de zwemwaterkwaliteit bewaakt moet worden. Het doel van de Europese Zwemwaterrichtlijn is het beter beschermen van zwemmers in oppervlaktewater. Deze richtlijn is volledig opgenomen in de Nederlandse wetgeving: (1) de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden en (2) het Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz en Bhvbz). Zodra de Omgevingswet van kracht wordt, gaat deze zwemwater regelgeving daarin op.

Voor de kwaliteit van zwemwater hebben diverse overheden een taak. De provincie doet de beleidsmatige zaken en wijst de zwemlocaties aan. De uitvoering is gedelegeerd aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD). De RUD heeft als taak het

uitvoeren van veiligheidsinspecties, de handhaving, en het verzorgen van publieksinformatie (borden, zwemwatersite, zwemwatertelefoon). De waterschappen en Rijkswaterstaat zijn verantwoordelijk voor bemonstering en meten van de waterkwaliteit. De eigenaren van de zwemlocaties (vaak gemeenten) zijn verantwoordelijk voor de inrichting, veiligheid en faciliteiten, zoals toiletvoorzieningen.

In de provincie Utrecht zijn 27 wateren aangewezen als officiële zwemlocaties in oppervlaktewater. De waterbeheerders van deze locaties zijn de vier Utrechtse waterschappen en Rijkswaterstaat. Jaarlijks wordt vóór de start van het badseizoen (1 mei) de kwaliteitsklasse van de zwemlocatie bepaald met de meetgegevens van de laatste vier badseizoenen. De kwaliteitsklasse zegt dus iets over de gemiddelde waterkwaliteit van de zwemplek. De classificaties kunnen zijn uitstekend, goed, aanvaardbaar en slecht.

Voor het jaar 2022 zijn de classificaties voor de 27 zwemwateren in de provincie Utrecht: uitstekend (19), goed (6), aanvaardbaar (1), slecht (1), geen classificatie (0).

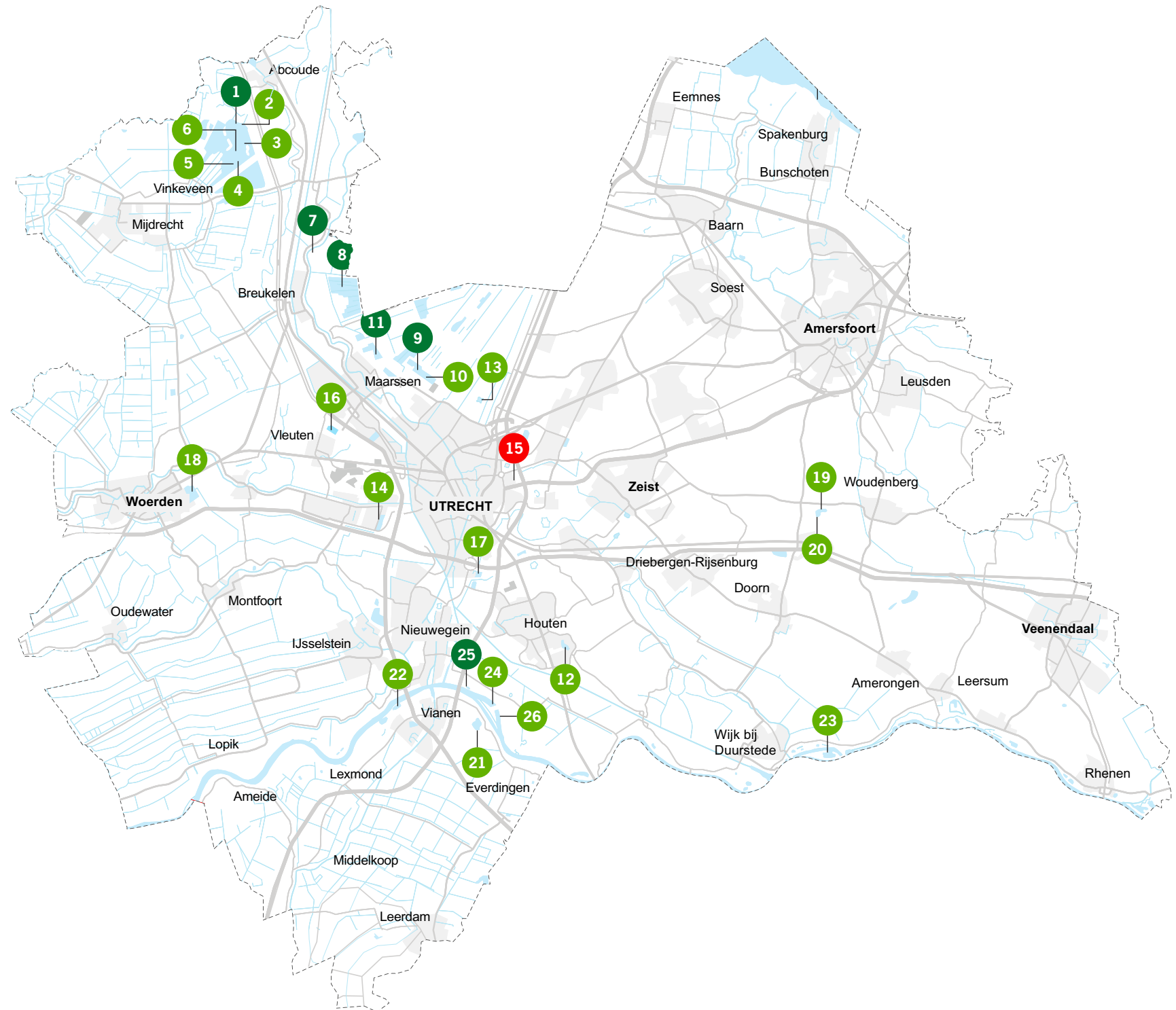
De kwaliteit van het zwemwater van de zwemlocatie de Voorveldse Polder aan de oostkant van de stad Utrecht is over het seizoen 2021 helaas opnieuw als Slecht geclassificeerd. Tijdens de voorgaande jaren is de waterkwaliteit al zichtbaar verbeterd, echter nog niet voldoende om met een beter resultaat uit de 4-jaars classificatie te komen.

De gemeente Utrecht heeft voor de Voorveldse Polder vóór aanvang van het zwemseizoen 2022 aanvullende maatregelen getroffen om de kwaliteit van het zwemwater verder te verbeteren, zoals: vervangen van de grondwaterpomp door een pomp met groter debiet, onderhoud van de onderwaterbodem, en verbeteren van de doorstroming in de zwemplas door het aanbrengen van dammetjes/rijpalen. De meetresultaten moeten worden afgewacht.

Classificatie officiële zwemlocaties in oppervlaktewater in de provincie Utrecht (gebaseerd op gegevens van 2018)

- slecht
- aanvaardbaar
- goed
- uitstekend
- geen classificatie

1. Vinkeveense plassen, eiland 1
2. Vinkeveense plassen, eiland 2
3. Vinkeveense plassen, eiland 3
4. Vinkeveense plassen, eiland 4
5. Vinkeveense plassen, eiland 5
6. Vinkeveense plassen, eiland 8
7. Zwemlust - Nieuwersluis
8. De Meent - Breukelen
9. Maarsseveense plassen strand - Maarssen
10. Maarsseveense plassen zuid - Maarssen
11. De Wilgenplas - Maarssen
12. Rietplas - Houten
13. De Kikker - Groenekan
14. Strijkviertel - Utrecht
15. Voorveldse Polder - Utrecht
16. Haarrijnse plas - Utrecht
17. Down Under - Nieuwegein
18. Plas Cattenbroek - Woerden
19. Henschotermeer noordzijde - Woudenberg
20. Henschotermeer zuidzijde - Woudenberg
21. Everstein - Vianen
22. Middelwaard - Vianen
23. Gravenbol - Wijk bij Duurstede
24. Tull en 't Waal Oost - Houten
25. Tull en 't Waal West - Houten
26. Honswijkerplas - Houten
27. 't Kleine Zeeetje - Bunschoten

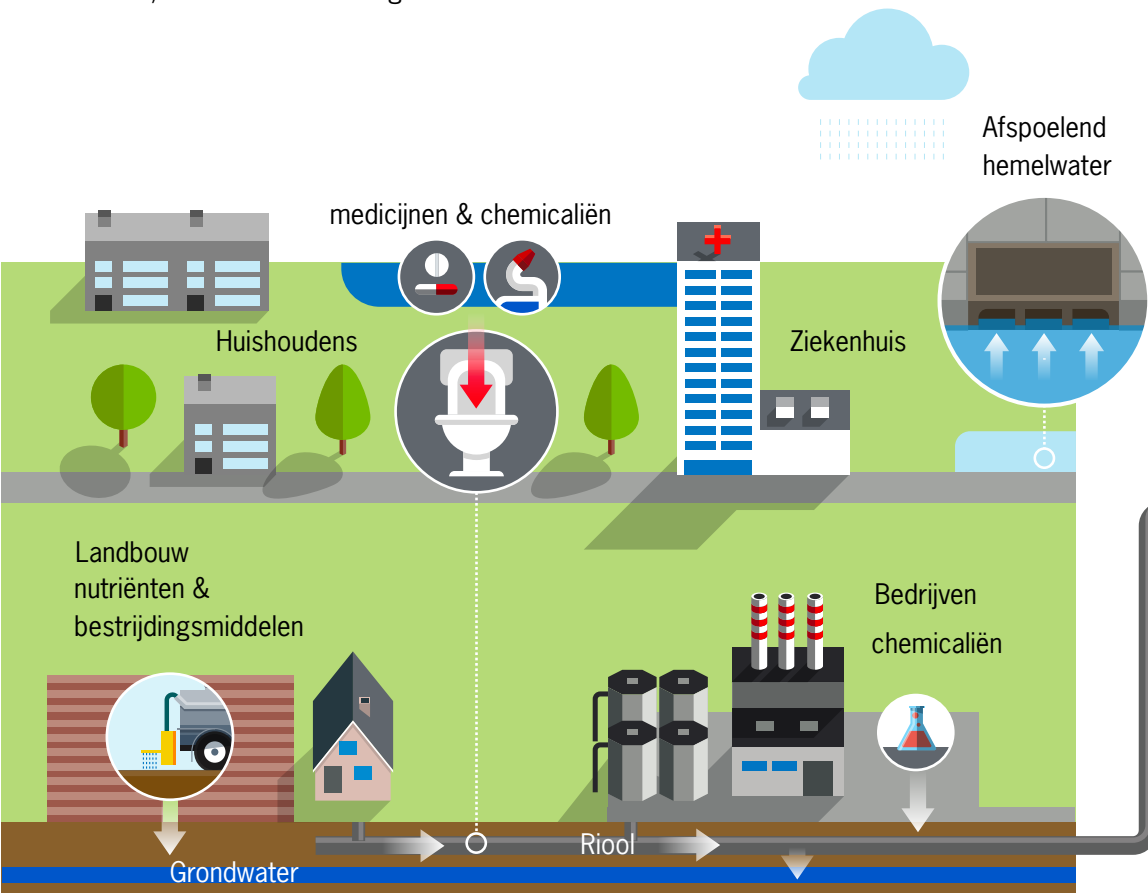
Afvalwater

Voortgang op schema

Ons afvalwater stroomt via het riool naar een rioolwaterzuiveringsinrichting (RWZI). De waterbeheerders maken het vuile water schoon. Daarna gaat het schone water terug naar het oppervlaktewater. Prioriteit van de waterbeheerders is dat het afvalwater voldoet aan de lozingsnormen.

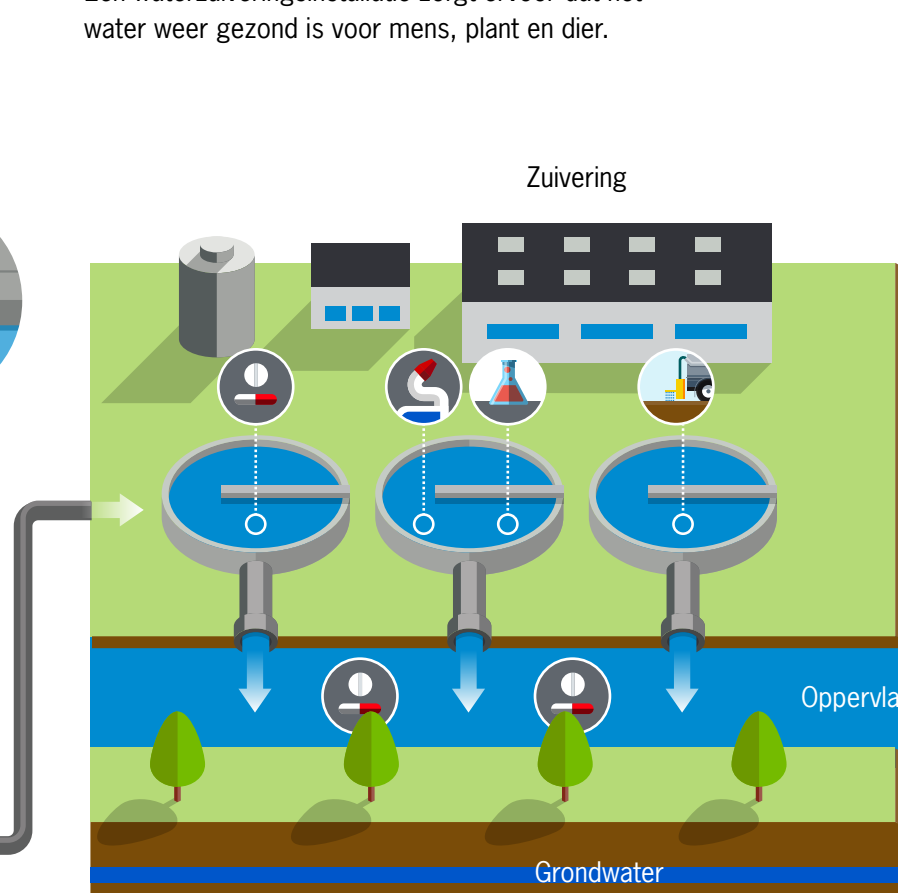
Stedelijk afvalwater

Wonen, werken en leven zorgt voor afvalwater.

Rioolwaterzuivering

Een waterzuiveringsinstallatie zorgt ervoor dat het water weer gezond is voor mens, plant en dier.

Drinkwater

Niet alle verontreinigende stoffen zijn te zuiveren en komen weer terug in het watersysteem. Via het grondwater komen medicijnresten bij de pompstations van drinkwaterbedrijven die daardoor extra moeten zuiveren.

Afvalwater

In de provincie Utrecht zijn 24 rioolwaterzuiveringsinstallaties (verder RWZI) in beheer bij de waterschappen. Het geloosde afvalwater (effluent) voldoet bij alle RWZI's aan de lozingsnormen. De RWZI Utrecht (HDSR) voldoet aan de eisen uit de gedoogbeschikking die in overleg met het bevoegd gezag (AGV) is verleend voor de opstartfase. HDSR heeft in 2021 samen met partners een integrale Zuiveringsvisie 2050 opgesteld met hierin vernieuwde duurzaamheidsprincipes. De waterschappen zetten in op verwijderen microverontreinigingen uit het afvalwater (zie hierna).

Nieuwe stoffen / microverontreinigingen

Nieuwe stoffen of microverontreinigingen is een verzamelnaam voor stoffen zoals geneesmiddelen, hormonen, bestrijdingsmiddelen, geurstoffen biociden en meer. Die stoffen komen op allerlei manieren terecht in afvalwater en oppervlaktewater.

HDSR: Bij RWZI Houten wordt met een Rijksbijdrage van I&W een ozoninstallatie gerealiseerd, die vanaf 2022 10 jaar in gebruik zal zijn. Deze zorgt voor verbeterde zuivering van medicijnresten. Voor de overige hotspot RWZI's (Woerden, Zeist, Nieuwegein en Utrecht) zal in de komende jaren onderzoek worden gedaan, waaruit duidelijk wordt of en zo ja welke aanvullende technieken hier moeten worden toegepast. Voor de nieuwe zuiveringsinstallatie bij de winning Woerden heeft HDSR met waterbedrijf Oasen de "Samenwerkingsovereenkomst behandeling brijn zuivering Woerden" afgesloten.

WSV heeft in een knelpuntenkaart in beeld gebracht waar de belangrijke aandachtspunten liggen in het beheergebied met betrekking tot

nieuwe stoffen. Uit de hotspotanalyse medicijnen volgde de Gelderse gemeente Ede als hotspot. Er is recent een studie uitgevoerd bij RWZI Ede. Daaruit blijkt dat diverse maatregelen nodig zijn om de effluentkwaliteit te verbeteren gericht op KRW-eisen en reductie van microverontreinigingen. De komende tijd werkt WSV de plannen hiervoor uit.

AGV heeft in 2018 de strategie 'microverontreinigingen' vastgesteld en de benodigde middelen en inzet op monitoring bepaald. De knelpunten 'nieuwe stoffen' voor het beheergebied zijn in beeld. Het is inzichtelijk in hoeverre nieuwe stoffen een (mogelijk) risico zijn voor de waterkwaliteit in het beheergebied van AGV en wat het waterschap doet om zicht te houden op de mogelijke effecten daarvan.

De pilot voor de aanvullende zuiveringsstap op RWZI Horstermeer ('O3-STEP Filter') is in 2021 gestart en loopt door tot 2022. De eerste evaluatie van de pilot is in 2021 uitgevoerd en daaruit zijn positieve resultaten voortgekomen. Daarmee is besloten om door te gaan met de voorbereiding van de fullscale installatie. Naast deze pilot, werkt AGV aan een plan van aanpak voor het verwijderen van microverontreinigingen bij de overige RWZI's.

WSRL participeert met enkele andere waterschappen en twee universiteiten in een project van Aquafarm, gericht op innovatieve zuiveringsmethoden van afvalwater.

Zie ook Thema 3 Waterkwaliteit onder "Inzet provincie" en Thema 5 Grondwater.

Actueel:

In januari 2022 is het Actieprogramma Plastics vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van AGV. Het Actieprogramma heeft tot doel het terugdringen van (micro)plastics in het oppervlaktewater. Dit ondersteunt de kerntaken van het waterschap, omdat de waterkwaliteit verbetert en er minder microplastics in het gezuiverd afvalwater voorkomen. Langs drie lijnen (kennisontwikkeling, preventie en actie) zijn hiervoor maatregelen geformuleerd die AGV in samenwerking met netwerkpartners uitvoert. Eind 2022 wordt een nieuw masterplan zuiveren behandeld in het bestuur van AGV.

Duurzame energie

Het winnen van thermische energie uit afvalwater (TEA) of oppervlaktewater (TEO) kan een belangrijke bijdrage leveren aan de energietransitie. AGV heeft in 2021 een Visie voor Aquathermie vastgesteld, met de ambitie om in 2030 in principe alle RWZI's te benutten voor TEA. HDSR heeft een Uitvoeringsovereenkomst warmtepomp gesloten met Eneco voor de RWZI Utrecht. De bouw van de warmtepomp is gestart. WSV heeft de optimalisatie van energiefabriek Amersfoort afgerond en de installatie draait naar behoren.

De Utrechtse waterschappen zijn actief betrokken bij de Regionale Energie Strategieën (RES) van de regio's U16, Amersfoort en Foodvalley, die in 2021 door gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van de waterschappen zijn vastgesteld.

Vanuit de Kaderrichtlijn Water en de Waterwet is de provincie verantwoordelijk voor het halen van de KRW-doelen voor het grondwater; voldoende grondwater van een goede kwaliteit voor de verschillende van grondwater afhankelijke functies zoals bijvoorbeeld de natuur en de drinkwatervoorziening. De provincie is als (mede)grondwaterbeheerder verantwoordelijk voor een deel van het grondwaterbeheer, in deze rol neemt de provincie zelf maatregelen en is

ook deels verantwoordelijk voor het (laten) uitvoeren van onderzoeken en monitoring van de kwaliteit. De provincie (Regionale Uitvoeringsdienst RUD) verleent vergunningen voor onttrekken van grondwater voor open bodemenergiesystemen, openbare drinkwatervoorziening en industriële onttrekkingen van meer dan 150.000 m³/jaar. Het waterschap verleent vergunningen voor de overige onttrekkingen van grondwater. De gemeente heeft de zorgplicht voor grondwater in de bebouwde omgeving.

Onttrekkingen grondwater

Uitvoering KRW-maatregelen grondwater

De Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn (GWR) zijn in de Waterwet geïmplementeerd. De GWR vult een aantal KRW-doelstellingen in en geeft aan wanneer maatregelen aan de orde zijn. De Waterwet gaat straks op in het stelsel van de Omgevingswet. Daarmee zijn beide richtlijnen volledig geïmplementeerd en bieden bescherming voor het grondwater.

De geplande KRW-maatregelen voor de 2e planperiode zijn grotendeels uitgevoerd. Een deel van de maatregelen is inmiddels te beschouwen als reguliere werk en daarmee een doorlopende activiteit zonder einddatum. Voorbeelden hiervan zijn de gebiedsaanpak in grondwaterbeschermingsgebieden en de 'voorkantsturing' bij ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van drinkwaterwinningen. De RUD draagt zorg voor de jaarlijkse gebiedsinspecties. Op het gebied van handhaving in grondwaterbeschermingsgebieden wordt door de RUD samengewerkt met de Omgevingsdienst Regio Utrecht (OdrU). De uitvoering

van de resterende KRW-maatregelen uit de lopende planperiode is in 2021 doorgezet.

Monitoring

In 2020 is de kwaliteit van het ondiepe freatische grondwater (1-5 meter beneden maaiveld) gemeten. Naast nutriënten en metalen zijn gewasbeschermingsmiddelen, geneesmiddelen en PFAS-stoffen geanalyseerd. In 2021 is een vergelijkbare uitgebreide meetronde in de vaste peilbuizen van het grondwatermeetnet, op ca. 10 en 25 meter beneden maaiveld, uitgevoerd. De rapportages over de resultaten van de meetronden zijn gepubliceerd op de provinciale website. Uit de metingen blijkt dat gewasbeschermingsmiddelen, geneesmiddelen en PFAS-stoffen verspreid voorkomen in het grondwater. De resultaten zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Aanpak bodemverontreinigingen

Om te kunnen voldoen aan de doelen van de Grondwaterrichtlijn is de aanpak van de bodemverontreinigingen

(spoedlocaties met onaanvaardbaar verspreidingsrisico in het grondwater) belangrijk. Deze aanpak vindt plaats conform de landelijke afspraken uit het Convenant Bodem en Ondergrond 2016 t/m 2020 en het provinciaal Programma Uitvoering Bodemconvenant (2016-2020). Het provinciaal programma is door Gedeputeerde Staten op 15 september 2020 en op 14 december 2021 verlengd in verband met het uitstellen van de in werkingtreding van de Omgevingswet en het langer voortbestaan van de Wet bodembescherming (Wbb). Het Rijk heeft voor 2021 en 2022 budget beschikbaar gesteld voor de bevoegde gezagen middels een Specifieke Uitkering Bodem. Deze uitkering is bedoeld als overbrugging tot het moment dat de Omgevingswet van kracht wordt. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet maakt het Rijk ook andere afspraken over de financiering.

De provincie Utrecht heeft voor 2021 van het Rijk

voor een viertal projecten in totaal € 4.307.393,- ontvangen. Deze gelden zijn gelabeld aan vier projecten: diffuus lood De Ronde Venen, een project in Woerden, een voormalig drugslab in Overberg en onderzoek naar PFAS verdachte locaties. In mei 2022 heeft de provincie een aanvraag ingediend voor de projecten spoedopgaven en diffuus lood.

De meeste verontreinigingen ter plaatse van de spoedlocaties zijn gesaneerd of worden beheerst. De afronding van de resterende locaties voor het einde van de looptijd van het Convenant is niet gelukt. Reden hiervoor is dat saneringen van de resterende locaties meerdere jaren in beslag nemen. Als gevolg van de lopende saneringen worden de risico's wel beheerst.

Ondanks dat het aantal nog aan te pakken spoedlocaties steeds verder afneemt, zijn er binnen de provincie Utrecht een aantal nieuwe bodemverontreinigingen aangetroffen met risico's. Dit betreffen locaties waar een drugslab heeft gezeten (Overberg en Cothen).

Aanvullend op de KRW-maatregelen heeft de provincie Utrecht een Uitvoeringsprogramma Drinkwater. Op 26 januari 2021 heeft GS het Uitvoeringsprogramma 2021-2027 vastgesteld. In dit programma staat de bescherming van de drinkwaterwinningen centraal. Het Uitvoeringsprogramma Drinkwater 2021-2027 is een achtergronddocument van het Bodem- en waterprogramma 2022-2027 (BWP).

De Randstedelijke Rekenkamer heeft onderzocht hoe provincie Utrecht invulling geeft aan het drinkwaterbeleid ("Bron van bescherming, Onderzoek naar de rol van de provincie bij de bescherming van drinkwaterbronnen", juni 2021). De provincie sluit zich aan bij de opvatting uit het rapport dat de bescherming van drinkwater om brede samenwerking vraagt van meerdere partijen. Het is belangrijk om de uitdagingen van de drinkwatervoorziening te erkennen en waar nodig aan te pakken. De aanbevelingen van de Rekenkamer passen in de activiteiten van het Uitvoeringsprogramma Drinkwater en bij het beleid zoals verwoord in het Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027. Op die manier draagt de provincie bij aan de borging van een duurzame drinkwatervoorziening en blijft het voor drinkwaterbedrijven mogelijk om te leveren aan onze inwoners.

Uitvoering drinkwaterstrategie

De provincie heeft samen met Vitens een drinkwaterstrategie voor de lange termijn (2040) vastgesteld (Besluit van Provinciale Staten van 18 februari 2019). In de strategie staat hoe we ervoor zorgen dat er ook in de toekomst schoon en voldoende drinkwater is. Naast het vergroten van en zoeken naar nieuwe locaties om drinkwater te winnen, is waterbesparing een belangrijk speerpunt van de strategie. In de provinciale Omgevingsvisie zijn de locaties Schalkwijk en Eemdijk aangewezen als zoekgebied voor een nieuwe drinkwaterwinning. Vitens start in 2022 met te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn, als voorbereiding op een vergunningsaanvraag. Aanvullend onderzoeken we de invloed van de winning Groenekan op de omgeving. Als uitvoering van de aanbeveling 'naar een klimaatbestendig drinkwaterbeleid' vanuit de Beleids Tafel Droogte (december 2019) werken we samen met de provincies Flevoland en Gelderland en Vitens aan een regionale lange termijn visie om de drinkwatervoorziening in deze regio ook voor de toekomst veilig te stellen.

Er is geen drinkwaterstrategie met de andere drinkwaterbedrijven opgesteld, omdat hun opgave binnen de provincie Utrecht minder groot is. Oasen verkent momenteel waar binnen de bestaande vergunde gebieden binnen de gemeente Vijfheerlanden meer drinkwater gewonnen kan worden.

Samen met de waterschappen en drinkwaterbedrijven is een nieuw grondwatermodel ontwikkeld voor de provincie Utrecht.

Rapportage bij samenloop KRW / Natura-2000

De hydrologische herstelmaatregelen voor de Natura-2000 gebieden Binnenveld (Hel/Blauwe Hel), Kolland & Overlangbroek, Botshol, Oostelijke Vechtplassen (Noorderpark) en de Zouweboezem vallen onder de KRW. De uitvoering van de maatregelen evenals de rapportage over de voortgang en het realiseren van doelbereik vindt plaats binnen het beleidstraject van de Natura-2000 beheerplannen. De uitvoering loopt volgens planning. Er is al heel veel gerealiseerd, maar er moet ook nog veel gebeuren. Niet overal hebben de maatregelen al het gewenste effect. Het is een kwestie van tijd en mogelijk van aanvullende maatregelen om de beoogde doelen daadwerkelijk te realiseren. Vaak duurt het enige tijd voor dat de effecten van herstelmaatregelen merkbaar zijn. Bij Botshol zijn de geplande hydrologische herstelmaatregelen inmiddels uitgevoerd, maar de N2000 doelen zijn nog niet gehaald. Het water is nog niet helder maar het is nog niet duidelijk wat de uiteindelijke oplossing voor de problemen is. Bij de Hel/Blauwe Hel gaat de proef met de kwelput uiteindelijk niet door. Er wordt de komende tijd gekeken of de reeds uitgevoerde en nog lopende maatregelen voldoende zijn. Zie ook Thema 2 Waterkwantiteit onder 'Water voor Natuur'.

Wet Bodembescherming / Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal de Wet Bodembescherming (Wbb) komen te vervallen en bodemtaken ten aanzien van de vaste bodem verschuiven van de provincie naar de gemeenten. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor

de vaste bodem, Provincie voor risicovolle historische grondwaterverontreinigingen en waterschappen voor het merendeel van de grondwateronttrekkingen. Het beleidskader is beleidsneutraal overgenomen in het Bodem- en waterprogramma ten aanzien van de Wbb en de Circulaire bodemsanering 2013. Samen met gemeenten, waterschappen, drinkwaterbedrijven en omgevingsdiensten zijn afspraken gemaakt over de wijze van samenwerking.

Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug

Op 12 mei 2020 heeft Gedeputeerde Staten besloten om de samenwerkingsovereenkomst voor de Blauwe Agenda aan te gaan. De Blauwe Agenda is een gebiedsinitiatief wat de provincie samen met diverse partners wil uitvoeren, zoals Vitens, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), Waterschap Vallei en Veluwe, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, Utrechts Particulier Grondbezit (UPG), Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO), natuurorganisaties en gemeenten. Het doel van de Blauwe Agenda is om op de Heuvelrug samen op te trekken ten aanzien van waterprojecten met als doel om het watersysteem meer robuust te maken. Het project loopt tot nu toe op schema.

In 2021 en de eerste helft van 2022 is gewerkt aan:

- het opstellen van een gedragen ambitiedocument voor een waterrobuuste Utrechtse Heuvelrug, met daarin opgenomen maatregelen die moeten bijdragen aan een robuust watersysteem. Het ambitiedocument is op 5 juli 2022 door GS vastgesteld. De besturen en directies van onze partners hebben eveneens het ambitiedocument vastgesteld;

-
- het ontwikkelen van relevante kennis voor het onderbouwen van het ambitiedocument;
  - het creëren van draagvlak en bewustwording bij partners, stakeholders en bewoners;
  - het ondersteunen van acht lokale projecten die bijdragen aan de doelen en de kennisontwikkeling.

In de 2de helft van 2022 werken we met elkaar aan een uitvoeringsplan, waarin we beschrijven hoe we gezamenlijk uitvoering willen geven aan het ambitiedocument.

Actueel

Wij inventariseren op welke wijze bedrijven gestimuleerd kunnen worden om minder water te gebruiken. Deze inventarisatie maakt onderdeel uit van het plan van aanpak waterbesparing. Doel van de inventarisatie is het komen tot verkleinen van de watervergunningen van de betreffende bedrijven.

Voortgang op schema

Duurzaamheid

De waterschappen werken aan het verduurzamen van het energieverbruik door o.a. optimalisatie van de systemen, realiseren van zonnenvelden, produceren van biogas en het installeren van warmtepompen (bv RWZI Utrecht). De waterschappen zijn op koers om vanaf 2025 energieneutraal te zijn. De voortgang kan echter in de knel komen, doordat de energiemaatschappijen momenteel geen nieuwe zonneparken kunnen aansluiten vanwege capaciteitsgebrek op het net. Zie ook Thema 4 Afvalwater bij Energie.

Op de website van de Unie van Waterschappen is de Klimaatmonitor Waterschappen opgenomen. In het Grondstoffenakkoord en het Interbestuurlijk Programma (IBP) is de doelstelling opgenomen van een 100% circulaire economie in 2050.

In het Bijlagerapport zijn onder 5 “Overige onderwerpen” de projecten opgenomen die waterschappen ondernemen om de doelstellingen te realiseren.

Stedelijk water

Bij de waterschappen zijn veel activiteiten rond het ‘stedelijk water’ inmiddels onderdeel van de activiteiten rondom Klimaatadaptatie / Ruimtelijke Adaptatie. Het onderwerp wordt steeds breder opgepakt. Zie daarom ook bij thema 1: Klimaatadaptatie / Ruimtelijke Adaptatie. Samen met de Provincie Utrecht, waterschappen, gemeenten en bouwers zijn in 2021 de Afspraken Klimaatadaptief bouwen opgesteld. Hierin staan afspraken hoe we nieuwbouw en bestaande bouw klimaatadaptief kunnen ontwikkelen. De afspraken over nieuwbouw zijn in 2022 opgenomen in het convenant Duurzame woningbouw Utrecht.

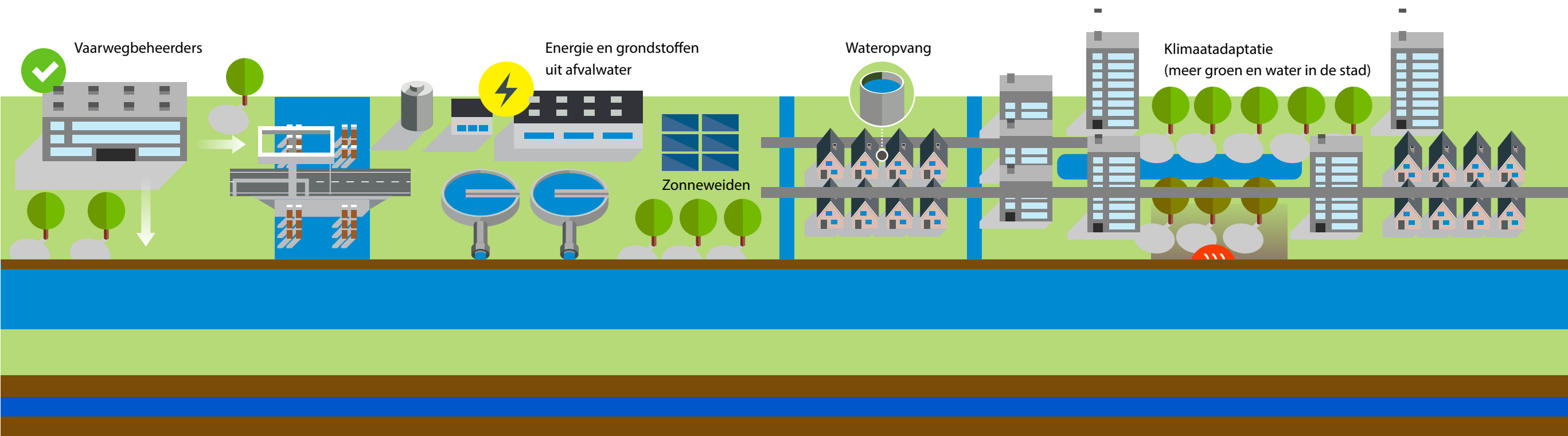
De waterschappen stimuleren gemeenten en bewoners om klimaatbestendig te handelen d.m.v. stimuleringsregelingen, voorlichting en/of coaches. Over de voortgang en activiteiten hebben de Utrechtse waterschappen in het Bijlagerapport onder 5 “Overige onderwerpen” gerapporteerd.

Cybersecurity binnen de watersector

Binnen het programma informatieveiligheid en privacy zijn onder de vlag van Het Waterschapshuis afspraken uit het BAW+ doorvertaald in programma-doelen voor de waterschappen. Het zijn doelen conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO, afgesproken niveau 4), de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG, wettelijke verplichting) en de Cyber Security Richtlijn (CSIR, opgesteld door Rijkswaterstaat en waterschappen samen). Het ministerie van Infrastructuur en

Waterstaat coördineert het proces van de waterpartners om de krachten op het gebied van cyberveiligheid te bundelen. Er worden sectorbrede audits uitgevoerd in het kader van de BIO, om de voortgang te volgen. Over de voortgang en activiteiten hebben de Utrechtse waterschappen in het Bijlagerapport (onder 5 Overige onderwerpen) gerapporteerd.

De cybersecurity bij Waternet/AGV is een aandachtspunt. Waternet/AGV heeft in 2021 een verbeterplan voor de digitale veiligheid en weerbaarheid opgesteld. Verbetermaatregelen (technische verbeteringen, besturing, processen, bewustwording en cultuur) worden in projectverband opgepakt en lopen door tot begin 2023.

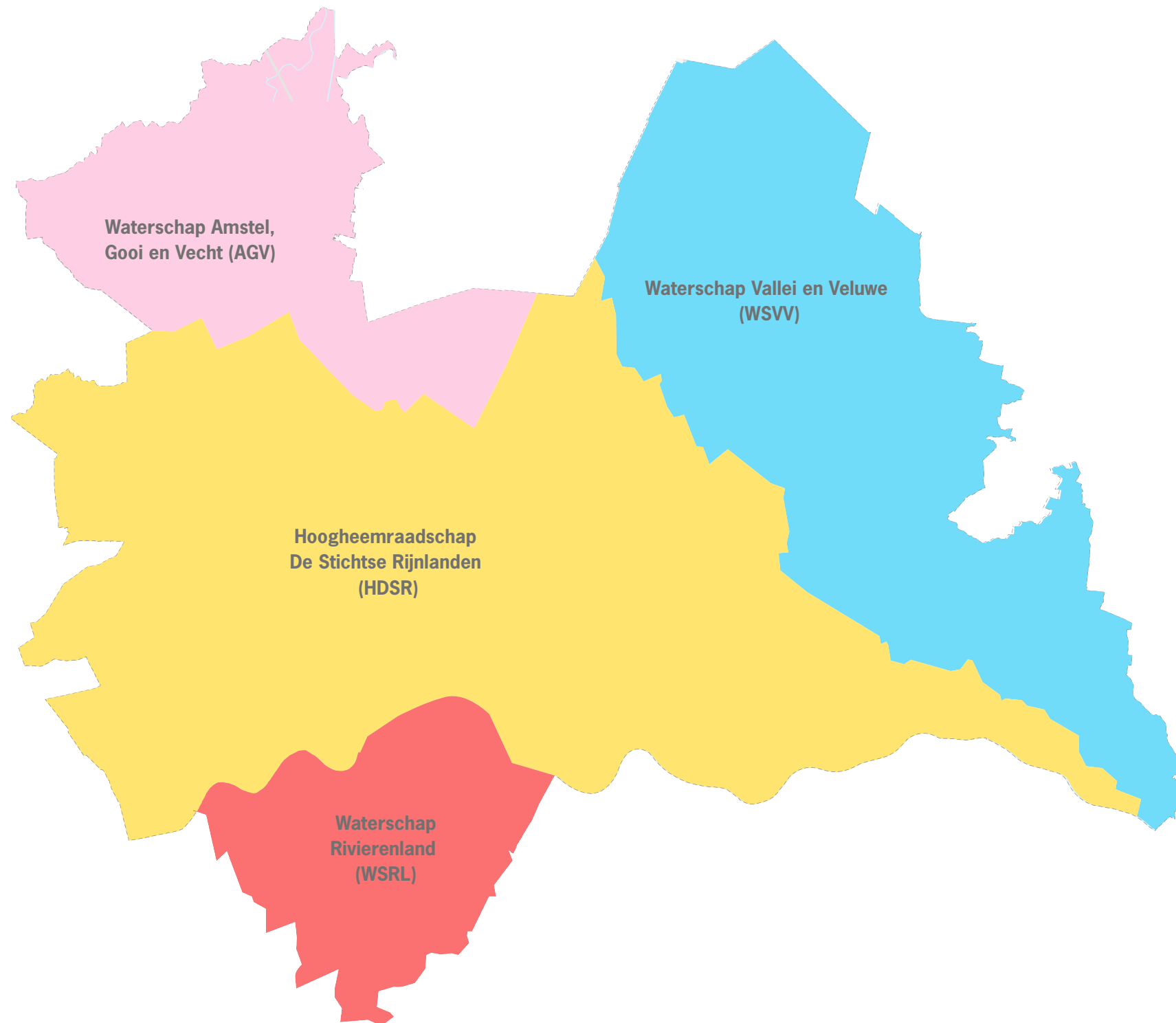
Lijst van gebruikte afkortingen

Afkorting Betekenis

Afkorting Betekenis

Afkorting Betekenis

AGV	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht	MER	Milieu Effect Rapportage	TGG	Thermisch Gereinigde Grond
ANLb	Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer via subsidies.	NAS	Nationale Klimaatadaptatie Strategie	VKA	Voorkeursalternatief
AORTA	Adaptieve Oostelijke Regionale en Tijdsafhankelijke Aanvoer	NKB	Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling	VRU	Veiligheidsregio Utrecht
ARK/NZ	Amsterdam-Rijnkanaal / Noordzeekanaal	N2000	Natura 2000 gebieden	Whvbz	Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
AVP	Agenda Vitaal Platteland	OBRP	Overstromingsrisicobeheerplan	WSRL	Waterschap Rivierenland
BWM	Bodem- Water en Milieuplan 2016 – 2021	OdrU	Omgevingsdienst regio Utrecht	WSV	Waterschap Vallei en Veluwe
BWP	Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027	PAS	Programma Aanpak Stikstof	ZON	Zoetwatervoorziening Oost Nederland
Bhvbz	Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	POA	Permanent Oostelijke Aanvoer		
CRA	Coalitieregio Ruimtelijke Adaptatie	POP3	Plattelandsontwikkeling subsidie		
CUB	Dijktraject Culemborg - Beatrixsluis	POV	Project Overstijgende Verkenning		
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	PWVE	Platform Water Vallei en Eem		
GS	Gedeputeerde Staten	RDO	Regionaal Droogte Overleg		
GWR	Europese Grondwaterrichtlijn	ROR	Europese Richtlijn OverstromingsRisico		
HDSR	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	RUD	Omgevingsdienst Utrecht		
HWBP	Hoogwater Beschermings Programma	RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie		
IPO	Interprovinciaal overleg	SAFE	Dijktraject Streefkerk Ameide		
KRW	Kaderrichtlijn Water	SAS	Dijktraject Salmsteke Schoonhoven		
KWA	Klimaatbestendige Water Aanvoer	SGBP	Stroomgebiedbeheerplan		

Voortgangsrapportages waterschappen 2021

In deze rapportage 2021 treft u achtereenvolgens aan:

- Voortgangsrapportage 2021 Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)
- Voortgangsrapportage 2021 Amstel, Gooi en Vecht / Waternet (AGV)
- Voortgangsrapportage 2021 Vallei en Veluwe (WSV)
- Voortgangsrapportage 2021 Rivierenland (WSRL)

De kleuren hebben de volgende betekenis:

- Conform planning
- Achterstand en realisatie vraagt aandacht
- Achterstand en realisatie is kritisch
- Informatief

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Primaire waterkeringen voldoen aan wettelijke veiligheidsnormen

De waterbeheerders hebben tot 2050 om voor de primaire waterkeringen te voldoen aan de nieuwe veiligheidsnormen uit 2017. HDSR ligt op schema om aan de norm te voldoen.

Toelichting

Onze primaire waterkering voldoet niet aan de landelijke veiligheidsnormen die op 1 januari 2017 van kracht zijn geworden. De versterkingsopgave bedraagt 54,9 kilometer dijk (inclusief 3,8 kilometer die Rijkswaterstaat aan HDSR heeft overgedragen). Ook de Waaiersluis moet versterkt worden. De waterbeheerders hebben tot 2050 de tijd om de waterkeringen die niet voldoen te versterken. HDSR heeft vanwege de urgentie besloten om direct in 2017 te starten met de versterking van de Nederrijn- en Lekdijk in het project Sterke Lekdijk. Het project bestaat uit zes deelprojecten en de (indicatieve) planning is om in circa 2030 de uitvoering af te ronden. Een terugblik op 2021 laat zien dat:

- het zesde deelproject is opgestart: Irenesluis – Culemborgse Veer. Daarmee hebben we alle deelprojecten opgestart;
- het algemeen bestuur de voorkeursalternatieven voor de deelprojecten Culemborgse Veer – Beatrixsluis en Salmsteke - Schoonhoven heeft vastgesteld;
- Voor vier deelprojecten samenwerkingsovereenkomsten met gebiedspartners zijn gesloten: Wijk bij Duurstede-Amerongen, Culemborgse Veer-Beatrixsluis, Salmsteke-Schoonhoven en Jaarsveld-Vreeswijk. Deze overeenkomsten zijn voor de planuitwerkingsfase opgesteld, behalve voor Jaarsveld-Vreeswijk. Voor dat deelproject betreft het de verkenningsfase;
- Voor het deelproject Salmsteke is verder gewerkt aan de planuitwerkingsfase.

Regionale waterkeringen voldoen aan provinciale veiligheidsnormen

HDSR ligt op schema om volgens afspraak uiterlijk 2024 de regionale waterkeringen op orde te hebben.

Toelichting

Van de 330 kilometer aan regionale waterkeringen voldoet 290 kilometer (88%) aan de norm. De verbeteringsmaatregelen voor de regionale waterkeringen die volgden uit de eerste toetsronde zijn opgenomen in het Groot Onderhoudsprogramma (GOP) regionale waterkeringen. HDSR heeft ervoor gekozen om te beginnen met de meest risicovolle groene waterkeringen in het buitengebied. Door de jaren heen is de opgave verschoven naar de minder risicovolle, maar complexere projecten binnen de stedelijke kernen. Aan de uitvoering van het GOP wordt hard gewerkt: in 2021 lag het zwaartepunt van de werkzaamheden bij de voorbereiding van projecten die de komende jaren in realisatie gaan. Daarnaast is ruim 4 kilometer verbeterd en 1,5 kilometer hersteld vanuit de instandhoudingsopgave. We hebben bijvoorbeeld de verbetering van de waterkering Bijleveld West/Wagendijk afgerond.

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Regionale waterkeringen voldoen aan provinciale veiligheidsnormen	<p>De resterende opgave binnen het GOP betreft 20 kilometer verbetering en 24 kilometer instandhouding. HDSR ligt op koers om deze opgave volgens afspraak – uiterlijk in 2024 op orde – af te ronden. Wel moet daarbij de kanttekening worden geplaatst dat dit onder druk is komen staan. De uitbraak van de coronapandemie heeft de voortgang van de verbeterprojecten onder druk gezet. De acute overgang naar het werken vanuit huis, de contact-beperkende maatregelen, verhoogd ziekteverzuim en een sterk bemoeilijkt omgevingsproces heeft geleid tot vertraging van werkzaamheden. Daarnaast heeft de pandemie, in combinatie met de oorlogssituatie in de Oekraïne, veel effect op de beschikbaarheid en levertijd van bouwmaterialen. Het voorgaande heeft ertoe geleid dat de marge voor tegenvallers inmiddels verbruikt is. De actuele prognose is dat het programma binnen de vastgestelde kaders wordt voltooid, mits geen nieuwe, substantiële, tegenvallers optreden.</p> <p>Het voorgaande heeft geen effect op de waterveiligheidsrisico's. Voor de resterende opgave geldt een zeer beperkt veiligheidstekort. De meest urgente trajecten zijn immers reeds verbeterd. Daarnaast borgt HDSR de beheersing van risico's binnen de reguliere beheerprocessen en indien noodzakelijk, middels inzet van de crisisorganisatie.</p>	
Crisisplannen zijn actueel	De crisisbestrijdingsplannen zijn actueel.	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	De planning om de verbetering van de regionale waterkeringen in 2024 af te ronden staat onder druk door onder andere krapte op de arbeidsmarkt en de coronapandemie. We houden vooralsnog vast aan de afronding in 2024.	
Relevante bestuursbesluiten/ vastgebeleid in 2021	Het algemeen bestuur heeft de voorkeursalternatieven voor de deelprojecten Culemborgse Veer – Beatrixsluis en Salmsteke – Schoonhoven van het project Sterke Lekdijk vastgesteld.	
Actueel 2022		

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

Watersysteem voldoet aan de normen voor wateroverlast

De uitvoering van de wateropgave voor wateroverlast loopt volgens planning.

Toelichting

De wateropgave voor wateroverlast voldoet in de meeste gebieden aan de normen. In 2021 is aan deze opgave verder gewerkt conform het beleid en de planning van afgelopen jaren. Dat betekent dat op enkele locaties het resterende deel van de opgave wordt aangepakt binnen watergebiedsplannen. Daarnaast stimuleren we gebiedspartners met de impulsregeling Klimaatadaptatie in de Stad en het 'slimmer sturen' met het bestaande watersysteem.

Het met de gemeente Utrecht in 2020 gestarte onderzoek naar de effecten van extreme neerslagsituaties (ruim voorbij de provinciale norm wateroverlast) op de kwetsbare delen van het gebied is vertraagd. De verwachting is dat dit onderzoek in 2022 (i.p.v. 2021) wordt afgerond. Deze 'piekbuien-studies' zijn gestart n.a.v. de extreme neerslagsituatie in Kockengen. Met de studie met de gemeente Utrecht ronden we deze studies af.

HDSR participeert intensief in de samenwerkingsverbanden Slim Water Management (SWM). O.a. het proces en onderzoeken Toekomstbestendig Amsterdam Rijnkanaal (ARK)-Noordzeekanaal is voor HDSR van groot belang. Een groot deel van het stedelijk gebied binnen HDSR is afhankelijk van het ARK wat betreft de waterhuishouding.

Het watersysteem wordt vanaf 2023 opnieuw getoetst aan de omgevingsnormen. Gezien de ontwikkelingen die op het watersysteem afkomen: klimaatverandering, verstedelijking, ontwikkelingen in de landbouw, remmen bodemdaling, etc., wordt verwacht dat in de toekomst niet meer overal op een doelmatige manier aan de normen kan worden voldaan. Gezien de opgaven (zoals remmen bodemdaling in combinatie met verminderen stikstof en CO2 uitstoot in het veenweidegebied) is het huidige normenstelsel mogelijk niet meer toereikend en gewenst voor de toekomst. HDSR is in 2021 gestart met de voorbereidingen van de 2e toetsronde.

Peilbesluiten zijn actueel

De uitvoering van het actualiseren van de peilbesluiten loopt conform planning.

Toelichting

In 2021 is er voor het overgrote deel van het beheergebied binnen de provincie Utrecht, waar peilbesluiten moeten worden genomen, een geldig peilbesluit aanwezig op basis van de oude waterverordening. Voor een klein deel van het gebied loopt er een planvormingsproces om het peilbesluit te herzien. In de nieuwe verordening (= de Omgevingsverordening die op 30 maart 2022 is vastgesteld) is de 10 jaarstermijn voor peilbesluiten vervallen. Er is opgenomen dat het waterschap zorgdraagt dat een peilbesluit actueel is en in ieder geval is toegesneden op veranderingen in zowel de omstandigheden ter plaatse als de aanwezige functies en belangen. Het waterschap werkt momenteel uit hoe we over kunnen gaan naar dit nieuwe regime 'peilbesluiten altijd op orde'.

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

Voortgang uitvoering watermaatregelen Natura-2000/PAS/ Agrarisch natuurbeheer / verdrogingsbestrijding

In opvolging op de Evaluatie verdrogingsbestrijding provincie Utrecht (in september 2020 door GS van de provincie Utrecht vastgesteld) heeft de provincie Utrecht de opdracht gegeven voor het opstellen van een Plan van Aanpak Verdrogingsbestrijding provincie Utrecht. Het doel hiervan is om in samenwerking met alle betrokken gebiedspartijen een breed gedragen aanpak op te stellen voor de lokale én regionale restopgaven van verdrogingsgevoelige Natura 2000- en NNN-gebieden op de TOP-lijst verdroging. Hiervoor zijn met alle gebiedspartijen (terreinbeheerders, waterschappen, drinkwaterbedrijven, land- en tuinbouw organisatie en natuurorganisaties) gesprekken gevoerd. De eerdere uitkomsten uit de Evaluatie verdrogingsbestrijding provincie Utrecht zijn bij de partijen geverifieerd en geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een actuele lijst met regionale en lokale maatregelen die nodig zijn om de verdroging van verdrogingsgevoelige TOP-lijst-gebieden in de provincie Utrecht aan te pakken. In 2021 is het PvA afgerond. Voor de aanpak van deze regionale restopgave, met name voor regionale verkenningen naar ecohydrologisch systeemherstel van de verdrogingsgevoelige natuurgebieden, luidt het advies aan te haken bij reeds lopende gebiedsprocessen. Voor Natura 2000-gebieden (waar deze opgave aan de orde is) kan de aanpak van verdroging samengaan met het gebiedsproces Stikstof gebiedstafel West of Oost. Voor de meeste overige gebieden, TOP- en SUBTOP-gebieden waar invulling moet worden gegeven aan regionale maatregelen in de omgeving van de Utrechtse Heuvelrug, wordt geadviseerd- aan te sluiten bij het gebiedsproces Blauwe Agenda.

Verder hebben de waterschappen gedaan wat was afgesproken (zie de Evaluatie verdrogingsbestrijding van de provincie). Gegeven het huidige grondgebruik is er niet veel meer te verwachten van verdere aanpassingen aan het waterbeheer/-systeem. Vanuit de hydrologie kan verdere verbetering van de natuur alleen bij grotere eenheden natuurgebied creëren.

Zoetwater maatregelen worden uitgevoerd conform bestuurlijke overeenkomsten

De Klimaatbestendige Water Aanvoer (KWA) zorgt voor extra aanvoer van zoetwater naar West Nederland in zeer droge periodes. Het project voor uitbreiding van de capaciteit is in 2015 gestart met de verkenningsfase en in 2017 met de planuitwerkingsfase. Inzet van de KWA in de zomer van 2018 bevestigde de noodzaak voor uitbreiding. Sinds 2020 gaan de tien deelprojecten gefaseerd de realisatiefase in. Tot en met 2021 zijn vier van de tien deelprojecten afgerond, namelijk renovatie Noordergemaal, aanleg inlaat bij gemaal Haarrijn, maatregelen Park Oudegein en oeververbetering langs de Oude Rijn. In 2021 is gestart met het uitdiepen van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel (gereed in 2022). De overige projecten gaan in 2022 en 2023 in De realisatie wordt medio 2024 afgerond.

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

Veenweide/bodemdaling

Onze ambitie: 50% minder bodemdaling in 2030

Het remmen van bodemdaling is, mede door de link met het Klimaatakkoord 2019 (reductie 1 Mton CO2 in 2030), een maatschappelijke opgave geworden. Samenwerking tussen overheden, particuliere eigenaren en grondgebruikers is noodzakelijk om het veengebied bewoonbaar en (be)werkbaar te houden.

HDSR wil bodemdaling aanpakken in samenhang met eigen opgaven (o.a. waterkwaliteit, biodiversiteit en duurzaamheid) én opgaven van andere partijen/overheden (o.a. duurzame bedrijfsvoering, ruimtelijke ordening, natuur, recreatie, wonen, energie, stikstof).

Heel concreet werkt ons waterschap samen met partners t.b.v.:

- Regionale Veenweide Strategieën (RVS) en uitvoeringsprogramma van provincie Utrecht (focus op het landelijk gebied).
- Klimaatlim Boeren op Veen
- Regio Deal Groene Hart
- IBP Vitaal Platteland - project Boer aan het Roer
- Valuta voor Veen
- Diverse kennis ten ontwikkelingstrajecten (NOBV, VIP-NL, LOSS, NKB)

Leren door te doen en bottom up

Belangrijke elementen in onze strategie zijn: gebruik maken van bottom-up energie, faciliteren van gebiedsprocessen met een integrale en een sectorale opgave (o.a. met de regionale regeling voor water en bodem), actief samenwerken met gebiedspartners (opgavegericht als één overheid), een proactieve rol aannemen in het vergaren van gegevens en kennis t.b.v. de eigen taak voor een frisse kijk op (grond)waterbeheer, een actief en dynamisch peilbeheer voeren samen met de ingelanden en, last maar not least, subsidiestromen benutten en middelen bundelen.

Binnen het Utrechtse deel van het HDSR- gebied lopen gebiedsgerichte projecten:

- Kortrijk en Portengen (in uitvoering – 65% aangelegd);
- Bedrijvenproef Spengen (operationeel);

Ook zijn er verkenningen voor nieuwe gebiedsprocessen. Heel concreet bij Oud-Kamerik oost, Oudewater/Hekendorp, Spengen en Polsbroek/Lopik.

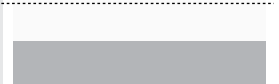
HDSR nadert het einde van de pilot fase en beweegt – samen met de RVS partners - toe naar de opschalingsfase.

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

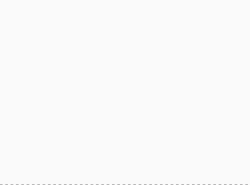
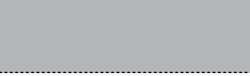

<p>Relevante bestuursbesluiten vastgesteld beleid in 2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> HDSR heeft de strategieën van de visie Toekomstbestendig Watersysteem (TBWS) vastgesteld. De Regionale Veenweiden Strategie Utrechtse Veenweiden is een gezamenlijk product van Prov. U, AGV en HDSR. HDSR heeft “meegeschreven” aan de strategie. Het college heeft ingestemd met tussentijdse documenten zoals de startnotitie en het koersdocument; ook heeft het college gereageerd op de concept RVS. Peilbesluiten De Tol (deel Kortrijk), Kamerik en Zegveld zijn vastgesteld. 	
<p>Gesignaleerde knelpunten in 2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> De normering wateroverlast, aanpak bodemdaling in het veenweide gebied en (beperken) zoetwatervraag staan op gespannen voet met elkaar. Dit heeft ook sterk te maken met de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied, zoals de extensivering van de landbouw. Dit aspect krijgt aandacht in de RVS Utrecht en wordt nader uitgewerkt in spoor 2 “Robuust & Klimaatbestendig Watersysteem”. HDSR speelt een rol in de uitwerking van spoor 2. <p>Partijen zien de opgave bodemdaling (aanpak en gevolgen waterbeheer) als een gezamenlijke verantwoordelijkheid: “De aanpak van bodemdaling zien we als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheden en de maatschappelijke organisaties. De gevolgen voor het waterbeheer zijn onderdeel van de aanpak van bodemdaling en vallen onder dezelfde gezamenlijke verantwoordelijkheid.” (bron: RVS Utrecht blz. 48)</p>	
<p>Actueel 2022</p>	<ul style="list-style-type: none"> In 2022 wordt de visie en strategieën TBWS op gebiedsniveau uitgewerkt. 9 maart 2022 heeft het AB van HDSR ingestemd met de Regionale Veenweiden Strategie Utrechtse Veenweiden (RVS-U) In 2022 stellen Provincie Utrecht en de waterschappen AGV en HDSR gezamenlijk een uitvoeringsprogramma op voor de RVS-U. Hierin wordt uitwerking gegeven aan de drie sporen van de RVS: Kennisontwikkeling & Innovatie (1), Robuust & Klimaatbestendig Watersysteem (2) en Samenwerken in gebiedsprocessen (3). HDSR wil de regeling Partnerschap voor Water en Bodem uitbreiden. Specifiek voor innovatieve maatregelen om bodemdaling te remmen. HDSR wil aanhaken bij ontwikkelingen op rijks- en provinciaal niveau: Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), Nationaal Programma Stikstof (NPS) en Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied (ULG) van provincie Utrecht. Concreet wil HDSR samen met partners invulling geven aan een integrale gebiedsgerichte aanpak, waarin meerdere opgaven bij elkaar komen. Op 30 maart 2022 is de nieuwe Provinciale Omgevingsverordening van Utrecht vastgesteld. De verordening treedt tegelijk met de Omgevingswet in werking, naar verwachting op 1 januari 2023. Hierin is de 10-jaarstermijn voor peilbesluiten komen te vervallen en vervangen door het uitgangspunt dat de peilbesluiten actueel zijn. HDSR is hiervoor de werkwijze aan het ontwikkelen. Ook vindt de analyse van welke peilbesluiten actueel zijn plaats. 	

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

3. Waterkwaliteit (schoon water)

Toelichting

Status

Maatregelen KRW stroomgebiedsbeheer-plan zijn uitgevoerd	HDSR heeft alle KRW-maatregelen die gepland stonden voor de 2e planperiode tijdig en volledig uitgevoerd.	
Alle zwemwaterlocaties voldoen aan de EU-classificaties uitstekend / goed / aanvaardbaar	Van de 7 officiële zwemwateren in het beheergebied van HDSR vallen er 6 onder de kwaliteitsklasse 'uitstekend'. Zwemlocatie Voorveldse Polder scoort "slecht". In 2021 is een nieuwe grondwaterpomp geplaatst en is de inrichting aangepast doormiddel van een S-bocht zodat er een betere doorstroming kan plaatsvinden. De verwachting is dat deze maatregelen bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit op deze locatie.	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021	In oktober 2021 is ingestemd met de definitieve KRW-maatregelen voor de derde planperiode. In december 2021 is ingestemd met het WBP, waarin de maatregelen voor verbeteren van de waterkwaliteit en ecologie in het overig water zijn opgenomen.	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	Nvt	
Actueel 2022	<ul style="list-style-type: none"> Start derde planperiode: HDSR is druk bezig met de start van de uitvoering van de maatregelen voor de derde planperiode. Ontwikkelingen NPLG: KRW wordt toegevoegd aan de gebiedsgerichte processen. De provincie wordt hierin leidend. We vragen de provincie om het waterschap vroegtijdig te betrekken in de planvorming om hiermee extra kansen te kunnen pakken voor verbeteren waterkwaliteit en ecologie aanvullend op de reeds geplande maatregelen.	

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

4. Gezuiverd afvalwater / overig

Toelichting

Status

<p>Knelpunten 'nieuwe stoffen' zijn in beeld / aanpak / voortgang</p>	<p>In navolging op de hotspotanalyse medicijnresten is er in 2018 gewerkt aan een value case 'Aanvullende zuivering voor microverontreinigingen op RWZI Houten' binnen een Community of Practice met daarin 12 waterschappen. Dit heeft in 2019 geleid tot een bestuursbesluit voor het realiseren van een aanvullende zuivering voor microverontreinigingen op deze RWZI. Hiervoor zal een ozoninstallatie in gebruik worden genomen welke tenminste gedurende 10 jaar in bedrijf zal zijn. De realisatie hiervan is gestart en is in mei 2022 afgerond. Voor dit project is een overeenkomst met het ministerie I&W afgesloten voor een Rijksbijdrage. Voor de overige hotspot RWZI's (Woerden, Zeist, Nieuwegein en Utrecht) zal in de komende jaren onderzoek worden gedaan, waaruit duidelijk wordt of en zo ja welke aanvullende technieken hier moeten worden toegepast.</p>	
<p>Van alle rioolwaterzuiverings-installaties voldoet het effluent aan de lozingsnormen</p>	<p>Alle RWZI's hebben aan de lozingsnormen voldaan. Voor de RWZI Utrecht ging het hier nog wel om de eisen uit de gedoogbeschikking. In overleg met het bevoegd gezag (AGV) is een gedoogbeschikking verleend voor de opstartfase. Aan de norm van de gedoogbeschikking is voldaan.</p>	
<p>Duurzaamheidsprincipe wordt toegepast bij afvalwater</p>	<p>In 2021 hebben we de Zuiveringsvisie 2050 opgesteld met hierin vernieuwde duurzaamheidsprincipes. Deze bestaan uit 3 sporen: 1. samen al het water uit de keten nuttig inzetten, 2. samen alle waarde (energie & grondstoffen) uit de waterketen te benutten en 3. Samen de infrastructuur 100% adaptief maken. Concreet betekent dit bijvoorbeeld voor ons zuiveringsslib: 1. Zuiveringsslib vervult een belangrijke strategische rol in de ambities en doelstellingen voor energieneutraliteit (doelstelling 2030) en het klimaatakkoord; 2. HDSR heeft een grote stap gezet in het verwaarden van slib en we zitten met een aantal grondstoffen hoger op de waardepiramide; 3. HDSR is, conform de R-ladder, begonnen met het toepassen van methoden ten behoeve van een verregaande slibpreventie.</p>	
<p>Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021</p>	<p>Uitvoeringsovereenkomst warmtepomp Eneco op rwzi Utrecht Kredietvoorstel medicijnrestenverwijdering rwzi Houten Samenwerkingsovereenkomst Oasen – HDSR behandeling brijn zuivering Woerden Daarnaast consultatie zuiveringsvisie 2050 in college en commissie</p>	
<p>Gesignaleerde knelpunten 2021</p>	<p>n.v.t.</p>	
<p>Actueel 2022</p>	<p>Medicijnresten installatie RWZI Houten gerealiseerd, na vergunning verlenging gaan we de installatie opstarten. Eneco heeft de bouw van de warmtepomp RWZI Utrecht gestart. De rwzi Utrecht voldoet op dit moment niet aan de vergunningseis op het gebied van fosfor.</p>	

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

5. Ruimtelijke adaptatie/ klimaat/ overige

Toelichting

Status

Gevolgen klimaatverandering zijn in beeld / aanpak / voortgang

Als vervolg op de stresstesten en de risicodialogen binnen de gemeenten is de Regionale Adaptatie Strategie opgesteld (bestuurlijk in 2021 geaccordeerd). Dit is een belangrijk kader voor verdere uitwerking op gemeentelijk niveau. In 2021 is het uitvoeringsprogramma van de RAS vastgesteld. Dit is een uitwerking van de doelen uit de RAS. HDSR participeert in deze lokale uitwerkingen.

In een pilot is voor een aantal objecten/assets van HDSR een stresstest uitgevoerd voor overstroming en wateroverlast. Deze is vervolgens middels een risicodialoog verder uitgewerkt. Naar aanleiding hiervan zijn we aan het kijken op welke gebieden nog actie is vereist.

Vanuit het watertraineeprogramma is een strategie opgesteld voor de aanpak van klimaatadaptatie op bedrijventerreinen. Dit wordt in 2022 via het Netwerk W&K uitgewerkt.

Stedelijke Water / Ruimtelijke Adaptatie

Samen met de Provincie Utrecht, gemeenten en bouwers zijn afspraken Klimaatadaptief bouwen opgesteld. Hierin staan afspraken hoe we de bouwopgave klimaatadaptief kunnen vormgeven. De afspraken voor de Provincie Zuid-Holland zijn geactualiseerd en afgestemd op die van de Provincie Utrecht.

De afspraken over klimaatadaptief bouwen worden in 2022 opgenomen in het convenant Duurzame woningbouw Utrecht.

Vanuit de Weging van het waterbelang is gewerkt aan het opstellen van een nieuw handboek. Dit is medio 2022 gereed.

In het kader van Stroomopwaarts is ervaring opgedaan met het werken volgens de nieuwe Omgevingswet, oa met de nieuwe Omgevingstafels.

Daarnaast stimuleert HDSR gemeenten en bewoners om klimaatbestendig te handelen: Voor gemeenten hebben we de Impulsregeling Klimaatadaptatie in de Stad en voor bewoners de subsidieregeling Blauwe Bewoners Initiatieven. Voor de impulsregeling is het animo groot en het budget is elk jaar overtekend. Daarom is vanaf dit jaar extra budget beschikbaar gesteld voor de regeling. Voor de Blauwe Bewoners initiatieven is in 2021 het volledige budget benut. Daarnaast stimuleren we met publiekscampagnes burgers om klimaatadaptief te handelen, o.a. met advies over hoe mensen hun tuin klimaatadaptief kunnen maken.

Waterschap: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

5. Ruimtelijke adaptatie/ klimaat/ overige	Toelichting	Status
Digitale Veiligheid (afspraken uit BAW addendum)	<p>Eind 2021 is opnieuw een sectorbrede audit uitgevoerd in het kader van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). Voor het deel procesautomatisering is een 1,2 gescoord waar 4 het sectorbrede streven is. Voor de kantoorautomatisering is gekozen een leer- en ontwikkelaudit uit te voeren in plaats van een beoordelingsaudit, consequentie is dat op de kantoorautomatisering een default 1 is gescoord.</p> <p>Zowel de auditor (VKA) als de Ciso zijn van mening dat de cybersecurity in termen van inrichting en beheer op een acceptabel niveau zijn en HDSR geen verhoogd risico loopt. Wel is de constatering de werkprocessen onvoldoende vastliggen en geborgd zijn. Daardoor zijn we niet aantoonbaar in control.</p> <p>Voor zowel de kantoor- als de procesautomatisering lopen verbetertrajecten.</p>	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021	<p>HDSR heeft de Regionale Adaptatie Strategie mede-ondertekend.</p> <p>HDSR heeft de Afspraken Klimaatadaptief Bouwen mede-ondertekend.</p>	
Gesignaleerde knelpunten in 2021		
Actueel 2022		

Waterschap: Vallei en Veluwe

Waterschap: Vallei en Veluwe

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Primaire waterkeringen voldoen aan wettelijke (nieuwe) veiligheidsnormen

Grebbedijk
Waterschap Vallei en Veluwe werkt bij de Grebbedijk aan de versterking van deze primaire waterkering. In 2021 is de planuitwerkingsfase van het voorkeursalternatief van de Grebbedijk Deltadijk gestart. De 8 partners van het project hebben daarvoor een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om de dijk te ontwerpen en de natuuropgave en andere gebiedsambities verder uit te werken.

Zuidelijke Randmeerdijk
De sanering van de binnenberm Westdijk is nagenoeg afgerond. Begin 2022 voeren wij de laatste werkzaamheden uit bij aanliggende sloten.

Overstromingsrisico's
Actuele en adequate overstromingsinformatie is de basis voor de meerlaagsveiligheidsbenadering. Het waterschap heeft de uitvoering van beheer van overstromingsscenario's overgenomen van de provincies.

Wij hebben de overstromingsscenario's geactualiseerd. In 2023 worden de scenario's besproken met de gebiedspartners, waaronder provincies. De volgende stap is om met de kennis en inzichten van de scenario's een (gezamenlijke) strategie op te stellen over de betekenis, toepassing en gebruik van overstromingsinformatie. Waar het relevant is en meerwaarde heeft, nemen wij de inzichten van de actuele overstromingsinformatie nu al mee. Bijvoorbeeld bij advisering over (grote) ruimtelijke ambities of plannen.

Concreet voor de provincie Utrecht zijn de Grebbedijkscenario's relevant voor de functie en (toekomstige) status van de Slaperdijk.

Regionale waterkeringen voldoen aan provinciale veiligheidsnormen

Alle regionale waterkeringen in het beheergebied van waterschap Vallei en Veluwe voldoen aan veiligheidsnorm.

Tweede toetsronde
De provincies hebben in 2021 de maatgevende waterstanden voor de 2e toetsing vastgesteld. Veel regionale waterkeringen zijn na de eerste veiligheidstoetsing van 2010 verbeterd. Focus in de 2e toetsing ligt bij de regionale waterkeringen die na de eerste toetsing niet zijn verbeterd. De toetsing is in 2024 gereed.

Over de voortgang van de regionale keringen wordt jaarlijks door Vallei en Veluwe in een afzonderlijke rapportage gedetailleerd aan Gedeputeerde Staten van Utrecht gerapporteerd. Wij verwijzen naar deze rapportage.

De calamiteitenplannen zijn actueel

De calamiteitenplannen zijn actueel.

Waterschap: Vallei en Veluwe

---

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld in 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk vastgestelde strategie voor de invulling van de rol in de meerlaagsveiligheid. • Bestuursbesluit over uitvoering Grebbedijk Deltadijk.	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	n.v.t.	
Actueel 2022	<ul style="list-style-type: none"> • Het waterschap gaat in 2022 in gesprek met gebiedspartners over de betekenis en toepassing van de overstromingsinformatie. • Begin 2022 worden de laatste werkzaamheden met betrekking tot de sanering van de binnenberm Westdijk uitgevoerd bij de aanliggende sloten.	

Waterschap: Vallei en Veluwe

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

Watersysteem voldoet aan de normen voor wateroverlast	<p>Activiteiten liggen op Gelders grondgebied. In Utrecht ligt voor wateroverlast geen restopgave uit vorige toetsing. Met de Utrechtse gemeenten wordt de klimaatopgave via klimaatstresstesten nader uitgewerkt.</p> <p>Het actieplan klimaatadaptatie is als integraal onderdeel opgenomen in het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 'KACTUS'. In het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2021-2030 zijn alle maatregelen opgenomen die moeten bijdragen aan een toekomstbestendig en veerkrachtig bodem- en watersysteem. Het gaat over droogte en wateroverlast, waterkwaliteit, stedelijk gebied en landelijk gebied.</p>	
Peilbesluiten zijn actueel	<p>Alle peilbesluiten die liggen binnen het beheergebied van de provincie Utrecht zijn actueel. Dit betreft het stedelijk gebied Bunschoten en Eemland. We zijn met de provincie in gesprek hoe we, in 2022, bij het herzien van het peilbesluit Eemland ook het thema bodemdaling een plek kunnen geven.</p>	
Voortgang uitvoering watermaatregelen Natura-2000/PAS/ Agrarisch natuurbeheer	<p>Het waterschap heeft het Uitvoeringsprogramma voor watergerelateerde opgaven van N2000-gebieden als basis. Het Beheerplan N2000 Bennekomse Meent en de Hellen (gebied Binnenveld) is vastgesteld.</p> <p>De maatregelen N2000 aan Gelderse zijde van Binnenveld zijn uitgevoerd. Maatregelen aan de Utrechtse zijde worden opgepakt door Staatsbosbeheer. De uitvoering is gepland in 2022. Het waterschap heeft inmiddels vergunning afgegeven voor diverse maatregelen waaronder ook het "afkoppelen" van de Hellen van het waterbergingsgebied. In 2021 is door de betrokken partijen besloten de proef voor de Hel/Blauwe Hel met de kwelput (voorlopig) niet uit te voeren, van wege vele onzekerheden. Er wordt de komende tijd gekeken of de reeds uitgevoerde en nog lopende maatregelen voldoende zijn. In 2025 wordt, als het natuurherstel toch achterblijft, e.e.a. heroverwogen.</p> <p>Het agrarisch natuurbeheer wordt goed opgepakt. Met name in het gebied Eemland-Arkemheen zijn veel enthousiaste agrariërs hier mee bezig. Het waterschap doet mee aan continuering van de Blauwe diensten in de volgende ANLb-periode.</p> <p>We gebruiken de waterpotentiekaarten (vastgesteld in het Waterbeheerprogramma) als basis voor het gesprek met gebiedspartners om in te springen op kansen die zich voordoen om onze ambities op het gebied van leefomgeving, waterkwaliteit, klimaat en biodiversiteit te realiseren. Het project watersparen heeft geleid tot veel lokale maatregelen en een verhoogt bewustzijn bij partners. Op basis van de evaluatie begin 2022 bekijken we hoe we deze regeling willen continueren.</p>	

Waterschap: Vallei en Veluwe

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

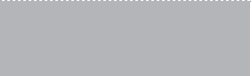

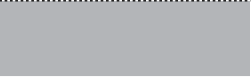
Zoetwater maatregelen worden uitgevoerd conform bestuurselijke overeenkomsten	<p>Vallei en Veluwe werkt conform de planning aan de zoetwateropgave van het Uitvoeringsprogramma 2016-2021 droogte. Op 1 oktober 2021 is de bestuursovereenkomst en onderliggend werkprogramma voor de 2de ZON-periode 2022-2027 door het RBO vastgesteld. Vanaf 1 januari 2022 is de 2de fase ZON gestart.</p> <p>In 2020 hebben wij een regeling “watersparen” ingesteld waardoor ingelanden via een eenvoudige en snelle procedure financiële middelen konden aanvragen voor kleine maatregelen, zoals boerenstuwjes, om water vast te houden. Dit heeft een enorm positief effect gehad. In 2022 evalueren we de regeling en onderzoeken in welke vorm we hier vervolg op kunnen geven.</p> <p>Voor de Utrechtse Heuvelrug wordt, in het kader van de Blauwe Agenda gezamenlijk gewerkt aan grondwater, klimaat en droogtebestrijding. De samenwerkingsovereenkomst met uitvoeringsagenda is in 2020 ondertekend. In de zomer van 2021 hebben alle individuele besturen van de gebiedspartners het Ambitiedocument van de Blauwe Agenda vastgesteld. De partners zijn gestart met het opstellen van het uitvoeringsplan en bijbehorend investeringsplan voor de komende jaren.</p> <p>Vallei en Veluwe is trekker voor de gebiedsverkenning in de Laagte van Pijnenburg. Er is een watersysteemverkenning uitgevoerd. Hierdoor is er inzicht verkregen in welke maatregelen er nodig zijn om de verdroging van de knelpunten te verminderen. Samen met de verschillende eigenaren (en waterbeheerders) in het gebied zijn maatregelen opgesteld. De maatregelen vormen de basis voor een uitvoeringsplan e/o bestek (korte termijn) of voor een nadere verkenning gebiedsproces (langere termijn).</p>	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021	Besluitvorming voor ZON-projecten loopt via het ‘Zoetwateroverleg Oost-Nederland’ (onderdeel agenda RBO Rijn Oost).	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	n.v.t.	
Actueel 2022	n.v.t.	

Waterschap: Vallei en Veluwe

3. Waterkwaliteit (schoon water)

Toelichting

Status

Maatregelen KRW stroomgebiedsbeheerplan zijn uitgevoerd	<p>Wij toetsen als continu proces alle KRW-waterlichamen conform het monitoringsvoorschrift en het Waterkwaliteitsportal is up-to-date.</p> <p>Met de realisatie van de weteringen in Eemland is nu 84% van de totale KRW-herinrichtingsopgave in Utrecht gerealiseerd. Voor de resterende opgave zijn we grotendeels afhankelijk van de planning van Rijkswaterstaat rondom knooppunt Hoevelaken (Heiligenbergerbeek, Hoevelakense beek, Esvelderbeek en Barneveldse beek). Hierbij trekken we samen op met de provincie. Knooppunt Hoevelaken bevindt zich nog steeds in de planvormingsfase.</p>	
Alle zwemwaterlocaties voldoen aan de EU-classificaties uitstekend / goed / aanvaardbaar	De twee zwemwateren gelegen in de provincie Utrecht van het beheergebied van Vallei en Veluwe zijn als uitstekend beoordeeld (Henschotermeer-Noord en Henschotermeer Zuid).	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021	n.v.t.	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	n.v.t.	
Actueel 2022	n.v.t.	

Waterschap: Vallei en Veluwe

4. Gezuiverd afvalwater /overig

Toelichting

Status

Knelpunten 'nieuwe stoffen' zijn in beeld	De knelpuntenkaart ten behoeve van nieuwe stoffen is afgerond. Voor de 4 rwzi's gelegen in de provincie Utrecht (Veenendaal, Woudenberg, Soest en Amersfoort) zijn er geen opgaven voor wat betreft opkomende stoffen.	
Van alle rioolwaterzuiverings-installaties voldoet het effluent aan de lozingsnormen	Alle rioolwaterzuiveringsinstallaties voldoen aan de gestelde normen. Vervangingen worden gedaan op grond van assetmanagementplan. Het waterschap kiest per zuiveringsregio voor een integrale benadering van alle opgaven vanuit ambities (ET, Circ), eisen (KRW, micro's) en assetmanagement.	
Duurzaamheidsprincipe wordt toegepast bij afvalwater	Optimalisatie van energiefabriek Amersfoort is afgerond en installatie draait naar behoren.	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021	Geen.	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	n.v.t.	
Actueel 2022	n.v.t.	

Waterschap: Vallei en Veluwe

5. Ruimtelijke adaptatie/ klimaat/ overige

Toelichting

Status

Gevolgen klimaatverandering zijn in beeld / voortgang	Het actieplan klimaatadaptatie is als integraal onderdeel opgenomen in het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 'KACTUS'. In het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2021-2030 zijn alle maatregelen opgenomen die moeten bijdragen aan een toekomstbestendig en veerkrachtig bodem- en watersysteem. Het gaat over droogte en wateroverlast, waterkwaliteit, stedelijk gebied en landelijk gebied.	
Stedelijke Water / Ruimtelijke Adaptatie	<ul style="list-style-type: none"> • Alle gemeenten binnen het waterschap (28) maken gebruik van de bijdrageregeling natuurlijk ontwikkelen. Ook de gemeenten in de Provincie Utrecht. We hebben regenwatercoaches in Amersfoort. Er wordt advies uitgebracht in gebiedsontwikkelingstrajecten. • Afkoppelplan Veenendaal; bijdrage in wateraanvoer in Veenendaal oost a. oa 2 duikers. Nieuwbouw Veenendaal oost nadert afronding en biedt kans om water ten oosten van plangebied te halen om verversing op zomerdag te houden. • Er wordt samen met gemeentes gewerkt aan een waterinclusieve omgeving bij bijvoorbeeld nieuwe stedelijke ontwikkelingen. • Chemische monitoring heeft plaats gevonden in de gemeentes: Utrechtse Heuvelrug, Soest, Bunschoten, Leusden; • Ecologische monitoring heeft plaats gevonden in de gemeentes: Veenendaal, Wageningen, Ede. 	
Digitale Veiligheid (conform afspraken addendum BAW)	Binnen het programma informatieveiligheid en privacy onder de vlag van Het Waterschapshuis zijn afspraken uit het BAW+ doorvertaald in programmadoelen voor de waterschappen. Waterschap Vallei en Veluwe is één van de deelnemers van het programma. Dit betekent dat we, net als de andere waterschappen, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid invoeren. Aan de hand van de resultaten van een onafhankelijke audit is geconcludeerd dat waterschap Vallei en Veluwe gemiddeld scoort in de voortgang. De organisatie van informatieveiligheid is op orde en zit geheel conform planning van de in te voeren maatregelen.	
Relevante bestuursbesluiten/vastgelegd 2021		
Gesignaleerde knelpunten 2021	Door de corona hebben een aantal projecten vertraging opgelopen, met name de SWIB (Stedelijk Water in Beeld) trajecten. Er zijn alleen ecoscans uitgevoerd, geen werkzaamheden ivm corona.	
Actueel 2022	n.v.t.	

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Primaire waterkeringen voldoen aan wettelijke veiligheidsnormen	<p>Van de primaire keringen is in 2021 ongeveer 80% beoordeeld en goedgekeurd. De overige 20% is inmiddels (juli 2022) beoordeeld en goedgekeurd.</p>	
Regionale waterkeringen voldoen aan provinciale veiligheidsnormen	<p>Over de voortgang van regionale keringen wordt jaarlijks door AGV in een afzonderlijke waterveiligheidsrapportage gedetailleerd aan Gedeputeerde Staten van Utrecht gerapporteerd.</p> <p>Begin 2022 heeft AGV een verzoek tot verlenging van de uitvoeringsperiode van 2024 naar 2027 aangevraagd. Daarbij is in overleg met de provincie gedetailleerd aangegeven hoe ondertussen de waterveiligheid geborgd wordt.</p> <p>Het verzoek is geaccepteerd door GS.</p> <p>De toetsing 2024 dreigde in 2021 vertraging op te lopen. Inmiddels is fors extra inzet georganiseerd in 2022.</p> <p>Wij verwijzen verder naar de Waterveiligheidsrapportage 2021.</p>	
Calamiteitenplannen zijn actueel	<p>In 2021 is het Calamiteitenbestrijdingsplan Hoogwater op de boezem vastgesteld.</p> <p>In 2021 is de Samenwerking Crisisbeheersing Overstroming Randstad (SCOR) gestart met de voorbereidingen op de bovenregionale multidisciplinaire oefening in 2023. Vanuit de SCOR worden de achttien deelnemende organisaties – waaronder het waterschap – gestimuleerd om deel te nemen aan het gezamenlijke opleiden, trainen en oefenen (OTO)-programma.</p> <p>AGV streeft naar een intensievere samenwerking met veiligheidsregio's in het beheergebied. Aan dit streven is gevolg gegeven door de gezamenlijke oefening met respectievelijk Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland en Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek op het thema extreem weer en wateroverlast. Vanwege de coronacrisis is een aantal OTO-activiteiten uitgesteld of in digitale vorm uitgevoerd.</p> <p>Ten slotte geven we in de eigen organisatie invulling aan crisisbeheersing als sturend proces. Hierbij sluiten we aan bij Waternetbrede ontwikkelingen zoals Waternet 3.0, procesgericht werken, risicomanagement, de transitie van het assetmanagement en auditing en certificering.</p>	

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld in 2021	<p>In 2021 heeft het Dagelijks bestuur de Denkrichting waterveiligheid AGV vastgesteld met als motto: 'Regie hebben op waterveiligheid in een snel veranderende wereld'. De denkrichting schetst een brede aanpak van ons waterkeringenbeheer die aansluit bij het afwegen van risico's in het ruimtelijk domein in nauwe afstemming met onze omgevingspartners. Hierbij maken we gebruik van twee benaderingen: meerlaagsveiligheid en de waterveiligheidspiramide. De denkrichting vormt de basis voor verdere ontwikkeling van het waterveiligheidsbeleid.</p> <p>In de tweede helft van 2021 is een start gemaakt met de uitwerking in een Beheerplan waterkeringen AGV 1.0, waarin de huidige kaders voor keringen worden vastgelegd. Doorontwikkeling volgt in 2022 en 2023, in onder andere vaststelling van het beheerplan, een meerjarenprogramma keringen, en beleid voor overige keringen.</p> <p>In 2021 zijn de onderstaande plannen geactualiseerd en vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Calamiteitenbestrijdingsplan hoogwater op de boezem • Calamiteitenbestrijdingsplan hoogwater in de polder	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	n.v.t.	
Actueel 2022	Het Crisisbeheersingsplan tot 2024 is vastgesteld door het bestuur.	

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

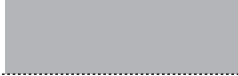

Watersysteem voldoet aan de normen voor wateroverlast	Meer dan 90% van het watersysteem is getoetst en voldoet aan de geldende norm voor wateroverlast (norm Waterbeheerplan is 90% van het watersysteem is getoetst).	
Peilbesluiten zijn actueel	Het percentage actuele peilbesluiten is voor het Utrechtse deel van AGV in 2021 uitgekomen op 95% (norm Waterbeheerplan AGV is 95%). De 10 jaarstermijn voor peilbesluiten is door de provincies losgelaten.	
Bodemdaling	<p>Het Actieprogramma Aanpak Veenweiden 2020-2023 is vol op stoom. In 2021 is een grote stap gezet richting het afremmen van de bodemdaling en verminderen van broeikasgasemissies. Dit door de gemaakte afspraken voor de aanleg van waterinfiltratiesystemen in Groot Wilnis-Vinkeveen.</p> <p>In andere polders lopen gebiedsprocessen uit 2020 door om samen met agrariërs en stakeholders te komen tot gebiedsafspraken. Ook hier hebben de afspraken betrekking op afremming bodemdaling en vermindering broeikasgasemissies waarbij we oog blijven houden voor waterkwaliteit en -kwantiteit. Dit zijn langjarige samenwerkingstrajecten in een werkveld dat onderhevig is aan veranderingen en nieuwe inzichten.</p> <p>Daarnaast heeft het basismetnet Grondwater vorm gekregen, wat veel kennis gaat opleveren. Kennis over mogelijkheden om bodemdaling af te remmen wordt ook verkregen via nieuw gestarte onderzoekpilots. Voorbeelden daarvan zijn 'klei-in-veen' en 'greppelinfiltratie'. De ervaringen uit deze en andere onderzoeken ('natte teelten-pilot') delen wij actief in landelijke gremia.</p> <p>In 2021 zijn we nauwer gaan samenwerken met agrarische collectieven en andere regievoerende overheden. Zo is er in nauwe samenwerking meegewerkt aan de Regionale Veenweidestrategie van provincie Utrecht.</p>	

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

<p>Zoetwater maatregelen worden uitgevoerd conform bestuurlijke overeenkomsten</p>	<p>De (landelijke) Beleidstafel Droogte heeft naar aanleiding van recente droge jaren (2018-2020) voorstellen gedaan voor een procesmatige betere koppeling tussen het Deltaprogramma Zoetwater (DPZW) en Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie (DPRA). Bij AGV zijn de risicodialogen droogte (en hitte) (DPRA) daarom gekoppeld aan het proces van Waterbeschikbaarheid. Dit is in de regionale adaptatiestrategie van werkregio Amstel, Gooi en Vecht opgenomen. Vervolgens wordt dit meegenomen in de opgaves voor het gebiedsgericht werken van Waterplannen en Projecten.</p> <p>De meeste aanbevelingen uit de beleidstafel droogte krijgen hun beslag in het Boezemplan 2.0. Dit gaat voornamelijk om de mogelijkheden die AGV heeft om het juiste water op de juiste plek te krijgen in tijden van droogte aan de hand van de regionale verdringsreeks. Voor een deel zijn deze maatregelen opgenomen in de calamiteitenbestrijdingsplannen. Voor het resterende deel zijn dit maatregelen die niet passen in een standaardprotocol, zoals een calamiteitenbestrijdingsplan, maar een extra handelingsperspectief bieden die situationeel in te zetten zijn. De uitvoering van het waterkwaliteitsscherm in de Geer is gestart in 2021. Deze heeft ten doel om te voorkomen dat voedselrijk brak water uit de Amstel in de Vinkeveense Plassen wordt ingelaten. Als het waterkwaliteitsscherm gesloten is wordt er water met een pomp doorgevoerd naar de Kromme Mijdrecht zodat het voedselrijke brakke water niet in de Kromme Mijdrecht blijft "hangen". Hier zitten ook een aantal inlaten van kwetsbare gebieden.</p>	
<p>Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021</p>	<p>Het actieprogramma veenweiden is vastgesteld op 26 januari 2021 in het Dagelijks Bestuur na bespreking in de commissie op 20 januari.</p>	
<p>Gesignaleerde knelpunten in 2021</p>		
<p>Actueel 2022</p>	<p>In 2022/ 2023 wordt een nieuwe gebiedsbrede toetsing aan de geldende norm voor wateroverlast uitgevoerd met de meest recente klimaatscenario's als herijking van de bestaande resultaten.</p> <p>Op 7 juli 2022 besluit het AB over instemmen met RVS Utrecht. Later in 2022 zal ook de RVS Noord-Holland volgen. Dan komen er ook belangrijke documenten over het NPLG beschikbaar zoals de doelen per gebied voor stikstof, klimaat en waterkwaliteit (laatste al bekend voor KRW).</p> <p>In 2022 is het Waterkwaliteitsscherm in de Geer opgeleverd en functioneert naar behoren. Verder is een beleidstraject aanpak Droogte opgestart.</p>	

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

3. Waterkwaliteit (schoon water)

Toelichting

Status

Maatregelen KRW-stroomgebiedsbeheerplan zijn uitgevoerd

De Europese Kaderrichtlijn Water schrijft voor dat al het water in 2027 schoon en gezond is. Elke lidstaat moet voor ieder stroomgebied eens in de zes jaar een Stroomgebiedsplan opstellen. Dit plan moet de doelen waaraan het water moet voldoen en de maatregelen om daar te komen bevatten.

KRW intensivering gebiedsprocessen

In 2021 hebben we intensief gewerkt aan waterinfiltratie pilots in Groot Wilnis-Vinkeveen en gebiedsprocessen in de Ronde Hoep. Ook is het bestuursvoorstel voor Lekke Polders en Waterdiepte op maat als concept besproken met de betrokken portefeuillehouders.

De prioriteiten uit het Actieplan Lekke polders zijn vastgesteld en er is een start gemaakt met het repareren of vervangen van de meest urgente lekke stuwen. In de automatisering van stuwen en inlaten is geïnvesteerd, zodat deze op afstand zijn te besturen en effectiever ingezet kunnen worden ten gunste van de waterkwaliteit.

In 2021 hebben we uitvoering gegeven aan de KRW-maatregelen 2016-2021; zo is gestart met de realisatie van het eerste fosfaatfilter op basis van ervaringen in een pilot op schaal. Ook is het waterkwaliteitsschermbord De Geer afgerond en zijn we gestart met de uitvoering van maatregelen bij Naardermeer, Hollands Ankeveense Plassen en Stichts Ankeveense Plassen. In samenwerking met partners werken we ook volgend jaar aan de Noorder-IJplas, Sloterplas en Loosdrechtse Plassen.

De waterkwaliteit blijft een aandachtspunt in alle wateren. Voor de KRW-waterlichamen is een KRW-kernteam opgericht, dat versnelling moet brengen in de uitvoering van de maatregelen. Voor de overige wateren wordt de samenwerking met onze gebiedspartners geïntensiveerd.

Alle zwemwaterlocaties voldoen aan de EU-classificaties uitstekend / goed /

Er zijn 11 aangewezen zwemlocaties in het deel van het beheergebied van AGV binnen de provincie Utrecht. Bij de beoordeling met meetgegevens t/m 2021 kwamen al deze locaties uit in de kwaliteitsklasse uitstekend (6) of goed (5).

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

3. Waterkwaliteit (schoon water)

Toelichting

Status

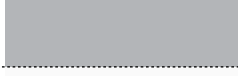

Voortgang uitvoering watermaatregelen N2000/-PAS/ Agrarisch natuur- en landschapsbeheer	<p>Door samenwerking met agrarische collectieven via de inzet van watermakelaars en door samenwerking met LTO in het Deltaprogramma Agrarisch Water (DAW) werkt het waterschap met agrariërs aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Enerzijds door bovenwettelijke beheermaatregelen te financieren via het ANLB. Anderzijds via het DAW-spoor (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer). Hierbinnen subsidiëren we investeringen ten behoeve van het verbeteren van de waterkwaliteit in het agrarisch bedrijf via de regeling bodem en water Utrecht. Ook wordt via studieclubs en het monitoren van de waterkwaliteit door boeren zelf in '(S)ken je sloot', kennis over waterkwaliteit en het inpassen daarvan in agrarische bedrijfsvoering vergroot bij zowel boeren als het waterschap zelf.</p> <p>Concreet is in 2021 een start gemaakt met het uitwerken van het initiatief van collectieven om ANLB-pakketten uit te werken in slootplannen op bedrijfsniveau. Dit plan heeft tot doel om de ecologie in alle sloten op een bedrijf te herstellen en om gericht te kijken wat daarvoor nodig is (aangepast beheer of juist rust). AGV ondersteunt de collectieven bij het gericht kijken naar de ecologische waterkwaliteit en bepalende factoren en het vertalen naar handelingsperspectief. Aanvullend heeft AGV de keur en het schouwbeleid aangepast waardoor 'minder doen voor meer groen' mogelijk is. Slootplannen, keur en schouw en subsidieregeling worden expliciet onderdeel van de studieclubs die in 2022 zullen gaan starten.</p> <p>Aan het einde van 2021 zijn in samenwerking met de collectieven voorbereidingen getroffen voor de eerste algemene boerenbijeenkomsten vanuit het Waterschap, waarbij alle boeren uitgenodigd zijn. Tijdens deze bijeenkomsten in februari 2022 wordt aandacht besteed aan de waterkwaliteitsdoelen en het nieuwe schouwbeleid. Verschillende bovengenoemde projecten en subsidiemogelijkheden worden er onder de aandacht gebracht.</p>	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021		
Gesignaleerde knelpunten in 2021		
Actueel 2022	Begin 2022 is het KRW maatregelenpakket voor de periode 2022-2027 definitief vastgesteld. In september 2022 stellen we vervolgens ons implementatieplan KRW maatregelen AGV vast. In dit plan staat beschreven wat er nodig is om de KRW maatregelen op tijd uitgevoerd te krijgen en de doelen te halen.	

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

4. Gezuiverd afvalwater /overig

Toelichting

Status

<p>Knelpunten 'nieuwe stoffen' zijn in beeld / aanpak</p>	<p>De knelpunten 'nieuwe stoffen' voor het beheergebied zijn in beeld. Het is inzichtelijk in hoeverre nieuwe stoffen een (mogelijk) risico zijn voor de waterkwaliteit in ons beheergebied en wat we doen om zicht te houden op de mogelijke effecten daarvan. De pilot voor de aanvullende zuiveringsstap op RWZI Horstermeer is in 2021 gestart en loopt door tot 2022. De eerste evaluatie van de pilot is in 2021 uitgevoerd en daaruit zijn positieve resultaten voortgekomen. Daarmee is besloten om door te gaan met de voorbereiding van de fullscale installatie.</p>	
<p>Van alle rioolwaterzuiverings-installaties voldoet het effluent aan de lozingsnormen</p>	<p>Het effluent van alle zuiveringsinstallaties voldoet aan de lozingsnormen.</p>	
<p>Duurzaamheidsprincipe wordt toegepast bij afvalwater</p>	<p>De zelfvoorzienendheid door eigen duurzame energieproductie bedraagt in 2021 75%. Dit is een nieuw record door de goede prestaties in 2021 van de nieuwe groengasinstallatie op rwzi Amsterdam-West, en het in bedrijf komen van steeds meer zonnepanelen. Het voldoet daarmee ruim aan de doelstelling van 40% uit het klimaatakkoord van 2010</p>	
<p>Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021</p>	<p>Voor energie en duurzaamheid zijn de volgende besluiten genomen in 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visie AGV Aquathermie (in 2030 in principe alle RWZI's te benutten voor TEA) • Uitbreiding RWZI Horstermeer medio 2023 met extra zuiveringsstap • Aanpak microverontreinigingen (planning aanvullende zuiveringsstappen) 	
<p>Gesignaleerde knelpunten in 2021</p>		
<p>Actueel 2022</p>	<p>In januari 2022 is het Actieprogramma Plastics vastgesteld door DB. Het Actieprogramma heeft tot doel het terugdringen van (micro)plastics in het oppervlaktewater. Dit ondersteunt de kerntaken van het waterschap, omdat de waterkwaliteit verbetert en er minder microplastics in het gezuiverd afvalwater voorkomen. Langs drie lijnen (kennisontwikkeling, preventie en actie) zijn hiervoor maatregelen geformuleerd die AGV in samenwerking met netwerkpartners uitvoert.</p> <p>Eind 2022 wordt een nieuw masterplan zuiveren behandeld in het bestuur.</p>	

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

5. Ruimtelijke adaptatie/ klimaat/ overige

Toelichting

Status

Gevolgen klimaatverandering zijn in beeld

Klimaatadaptatie is een grote maatschappelijke opgave. Een van de pijlers van de klimaatadaptatiestrategie van het waterschap is dan ook 'Samen met gebiedspartners en in gedeeld eigenaarschap'. Met de ambities in het bestuursakkoord is dit verder versterkt.

In 2021 is de Netwerkstrategie klimaatadaptatie AGV en de stimuleringsregeling "Geef groen en water de ruimte" vastgesteld door het bestuur en van start gegaan. In het laatste kwartaal is de stimuleringsregeling open gesteld en zijn de eerste subsidies toegekend.

Samen met gemeenten in het AGV-gebied is een handboek 'Versnelling klimaatadaptatie in regio Amstel, Gooi en Vecht' uitgewerkt met een regionale strategie en uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Specifiek voor Amsterdam is een uitvoeringsagenda klimaatadaptatie uitgewerkt.

Ook neemt het waterschap deel aan de afspraken klimaatbestendig bouwen in Utrecht en klimaatbestendige nieuwbouw Metropoolregio Amsterdam.

Stedelijk Water / Ruimtelijke Adaptatie

In het kader van de Netwerkstrategie klimaatadaptatie is er in 2021 op de website agv.nl een DOE-loket gerealiseerd. Op deze pagina kunnen inwoners op een laagdrempelige manier informatie krijgen over het klimaat adaptief maken van hun eigen leefomgeving. Zo staan er tips voor het vergroenen van je tuin. Hier vind je ook de Blauwe golf. Mensen met een hart voor water, die hun handen uit de mouwen steken om het water en de omgeving schoon te maken. Ook uitleg over groendaken is hier te vinden.

Als uitwerking van de Netwerkstrategie klimaatadaptatie is in oktober 2021 de stimuleringsregeling 'Geef groen en water de ruimte' aangenomen. Deze stimuleringsregeling stelt inwoners en organisaties zonder winstoogmerk in staat om een subsidie aan te vragen voor het klimaatbestendig maken van hun buurt.

Digitale Veiligheid
(afspraken uit addendum BAW)

In 2021 en 2022 heeft het thema digitale veiligheid en weerbaarheid grote aandacht van het bestuur, management en de organisatie. Een verbeterplan voor de digitale veiligheid en weerbaarheid is op 8 juli 2021 vastgesteld door het algemeen bestuur van AGV (BBV21.0241). Verbetermaatregelen (technische verbeteringen, besturing, processen, bewustwording en cultuur) worden in projectverband opgepakt. Over de voortgang wordt periodiek aan het bestuur van AGV gerapporteerd. De activiteiten van het verbeterplan/projectorganisatie zullen doorlopen tot eind Q1 2023. Het verbeterplan legt het fundament voor de toekomst en faciliteert de organisatie hierbij dusdanig dat na afronding van het verbeterplan de organisatie in control is op digitalisering en digitale veiligheid.

Waterschap: Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

5. Ruimtelijke adaptatie/ klimaat/ overige

Toelichting

Status

Gesignaleerde knelpunten in 2021		
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld in 2021	Een verbeterplan voor de digitale veiligheid en weerbaarheid is op 8 juli 2021 vastgesteld door het algemeen bestuur van AGV (BBV21.0241). Netwerkstrategie klimaatadaptatie AGV en de stimuleringsregeling "Geef groen en water de ruimte" vastgesteld.	
Actueel 2022	<p>Het bestuur van AGV heeft begin 2022 de 'Basiskaders voor wet- en regelgeving en normen digitalisering' vastgesteld. Met deze kaders beschrijft het bestuur van AGV op hoofdlijnen wat de bestuurlijke ambities en doelstellingen van het waterschap zijn ten aanzien van digitalisering en digitale veiligheid.</p> <p>Een volwassenheidsmeting naar de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is begin 2022 uitgevoerd (gezamenlijke assessment door de Waterschappen). Verbeteringen die noodzakelijk zijn om de afgesproken volwassenheidsniveaus te bereiken zijn gestart. Bevindingen uit een externe security audit eind 2021 worden in het proces voor opvolging van audit bevindingen opgepakt, samen met de bevindingen uit voorgaande (externe) audits.</p> <p>Een Information Security Management Systeem (ISMS) wordt in 2022 ingericht waardoor een start kan worden gemaakt met het planmatig aansturen van de continue verbetering (plan, do, check, act) van de informatiebeveiliging voor de komende jaren. Daarnaast wordt er gewerkt aan een verdere verbetering van het risico management proces, waardoor onder andere risico gestuurde besluitvorming kan plaatsvinden.</p> <p>Verdere verbeteringen die in 2022 worden gerealiseerd als onderdeel van het verbeterplan zijn onder meer: cultuurverandering, verhogen van bewustwording en kennis van cybersecurity, doorontwikkeling van monitoring en bewaking van de infrastructuur (het Security Operations Centre - SOC), doorontwikkeling van architectuurboard met daarin een security architect en verdere verbetering van de informatievoorziening beheer processen.</p>	

Waterschap: Rivierenland (WSRL)

Waterschap: Rivierenland (WSRL)

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Primaire waterkeringen voldoen aan wettelijke veiligheidsnormen

Waterschap Rivierenland is met circa 510 Kilometer aan rivierdijken (gelegen in provincies Utrecht/Gelderland/Noord-Brabant/Zuid-Holland) 'het dijkenwaterschap' van Nederland. Bij de dijkversterkingsprojecten passen we innovatieve en slimme technieken en methoden toe om de dijken doelmatig te versterken en de overlast voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

Dijkversterkingsprojecten binnen het Utrechtse deel van Rivierenland
De projecten binnen het programma Ruimte voor de Rivier hebben de veiligheidsdoelstelling bereikt en zijn afgerond.

In het kader van het Programma dijkversterking Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP):

- Voor de Diefdijk (8,0 km) is de opgave in 2018 gerealiseerd.
- De uitvoering van Vianen Oost en Hazelaarplein (1,2 km) zijn afgerond. Mijlpaal Dijk Veilig is in 2021 gehaald.
- Het project Streefkerk-Ameide is samengevoegd met Ameide-Sluis-Fort Everdingen tot één project 'SAFE' met als uitgangspunt een partiële versterking. Het project bevindt zich in de verkenningsfase. VKA is medio 2022 vastgesteld (een half jaar vertraagd). Mijlpaal Dijk Veilig verschuift van 2026 naar 2027.

Door de keuze voor partiële versterking schuift een deel van het werk in de programmering door naar na 2040. Er is specifiek aandacht voor afstemming van verwachtingen in de omgeving met betrekking tot het partieel ten opzichte van integraal versterken.

Ten behoeve van de 1e beoordelingsronde Primaire waterkeringen (LBO 1) is in 2016 gestart met het beoordelen van de meest urgente trajecten. De totale opgave bedraagt 507 km primaire waterkeringen. Inmiddels is voor alle primaire waterkeringen een veiligheidsoordeel opgesteld. In de tweede helft en ingediend bij ILT, conform landelijke afspraken. Waterschap Rivierenland ligt daarmee op koers voor het behalen van het einddoel (gereed voor 2023).

WSRL participeert in het project 'Water en ruimte verbinden in de A5H', dat is voortgekomen uit het MIRT-onderzoek A5H (2016). De jaarlijkse actualisatie van de kanskaart voor het verbinden van economische en ruimtelijke ontwikkelingen aan de dijkversterkingen is uitgevoerd.

De impactanalyse en evacuatiestrategie voor de Alblasserwaard Vijfheerenlanden zijn in de Gebiedsraad besproken. Met een brief is bij de Ministeries van LNV en JenV specifiek aandacht gevraagd voor de evacuatie van vee.

Waterschap: Rivierenland (WSRL)

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Regionale waterkeringen voldoen aan provinciale veiligheidsnormen

Rivierenland is in het westelijk deel van het gebied verantwoordelijk voor ongeveer 240 kilometer aan kades. Het gaat om regionale keringen die beschermen tegen overstromingen vanuit de boezemwateren. In de Alblasserwaard voldoet 40 procent van deze kades niet aan de veiligheidsnorm. De kades gaan de regionale keringen de komende decennia versterken. We combineren dat met maatregelen in het watersysteem. Deze maatregelen vallen onder het Integraal Verbeterprogramma Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Naast het op orde brengen van de boezemkades werken we ook aan de instandhouding en bescherming van andere regionale keringen in het beheergebied, zoals de Lingedijken en compartimenteringskeringen.

Volgens de vigerende legger is de kade rondom de Buitenstad van Vianen een “overige waterkering”. De opgave is “handhaven huidig profiel”. Omdat de kade niet overal aan de legger voldoet moet deze ca 20 cm opgehoogd worden. De voorbereidingen om de kade aan de leggerprofielen te laten voldoen zijn in volle gang.

Ten aanzien van de aanwijzing en normering Vianen is een globale toetsing uitgevoerd op basis van een potentiële norm. Met de provincie en Rijkswaterstaat zal nadere afstemming over de consequenties van de normering plaatsvinden.

Over de voortgang van de regionale keringen wordt jaarlijks door de waterschappen in een afzonderlijke rapportage gedetailleerd aan Gedeputeerde Staten van Utrecht gerapporteerd. Wij verwijzen naar de rapportage van juli 2022.

In de provincie Utrecht ligt ca 44,3 km boezemkade. Daarvan is in 2021:

- 1 ca 84 % is op orde;
2. ca 10 % zit in de planuitwerkingsfase;
3. ca 6 % moet nader onderzocht worden

Calamiteitenplan en (6) calamiteitenbestrijdingsplannen zijn actueel / Crisisplan

In 2020 is het calamiteitenplan herzien en omgezet naar een crisisplan. Dat crisisplan is in 2021 formeel vastgesteld door het bestuur van Waterschap Rivierenland. Het crisisplan is actueel.

De opgave voor 2022 is het herzien van het crisisbestrijdingsplan Waterkwaliteit, de huidige versie is nog actueel. Verder is naar aanleiding van het zomerhoogwater het crisisbestrijdingsplan Hoogwater geactualiseerd en opnieuw vastgesteld 2021. Tot slot is vanwege de toegenomen digitale dreigingen gestart met het ontwikkelen en opstellen van een crisisbestrijdingsplan digitale verstoring, de verwachting is dat deze eind 2022 gereed is. De beschikbare crisisbestrijdingsplannen zijn actueel.

Er zijn in 2021 zes crises geweest, die allemaal zijn geëvalueerd. In 2022 waren er t/m juni twee. Verder zijn er meerdere grote en kleine oefeningen geweest en gepland. Alle oefeningen zijn geëvalueerd. De evaluaties zijn op orde.

Waterschap: Rivierenland (WSRL)

1. Waterveiligheid

Toelichting

Status

Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld in 2021	Het Crisisplan en het crisisbestrijdingsplan Watertekort is bestuurlijk vastgesteld. Het crisisbestrijdingsplan Hoogwater is geactualiseerd en opnieuw vastgesteld.	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	Door de strenge lockdown ging een grote hoogwateroefening in december 2021 niet door. Er zijn wel een grensoverschrijdende hoogwateroefening gehouden en twee grote multidisciplinaire cyber-oefeningen. De interne geoefendheid is op orde.	
Actueel 2022	Waterschap Rivierenland is op dit moment bezig met de voorbereiding voor verdere professionalisering binnen crisisbeheersing. De zogenoemde Centrale Crisis Coördinatie-eenheid gaat in januari 2023 van start.	

Waterschap: Rivierenland (WSRL)

2. Waterkwantiteit (niet te nat, niet te droog)

Toelichting

Status

Watersysteem voldoet aan de normen voor wateroverlast	Binnen de gemeente Vianen is er een kleine wateropgave in de polder Vierhoven-Oost (landelijk gebied). De grondvererving is afgerond. Uitvoering van deze waterberging Vierhoven, ten zuiden van Vianen, is reeds gestart. Oplevering vindt plaats in het voorjaar 2022. We zijn bezig met realisatie van waterberging (0,9 ha) voor de kern Ameide. Er komen 2 kleinere waterbergingen aan de rand van het stedelijke gebied. Realisatie zal plaatsvinden in 2022 en 2023.	
Peilbesluiten zijn actueel	Peilbesluiten zijn gebaseerd op de systematiek van het Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR). In 2020 is gestart met actualisatie van het peilbesluit Alblasserwaard. Door een verlate levering van het AHN4 (Algemeen hoogtebestand Nederland), benodigd voor de gewenste maaiveldanalyse voor dit gebied, is enige vertraging opgelopen. Dit geldt ook voor Vijfheerenlanden. De afronding van de laatste peilbesluiten van deze ronde vindt naar verwachting plaats in 2025 in plaats van 2024. De voorbereiding van het peilbesluit Vijfheerenlanden start in 2023..	
Voortgang uitvoering watermaatregelen Natura-2000/PAS/ Agrarisch natuurbeheer	In het Utrechtse deel van het waterschap vallen er (na grenswijziging) drie Natura-2000 gebieden binnen het gebied van de provincie Utrecht (Zouweboezem, Uiterwaarden-Lek Lingegebied & Diefdijk-Zuid). De baggermaatregel Zouweboezem wordt de komende jaren door WSRL uitgevoerd. Hiervoor zijn financieringsafspraken gemaakt met provincie Utrecht. Eind 2021 is voor het baggeren van de Zouweboezem subsidie ontvangen. Het baggeren van de Zouweboezem wordt in 2022 voorbereid.	
Zoetwatermaatregelen worden uitgevoerd conform bestuurlijke overeenkomsten	Rivierenland werkt conform programma Zoetwater Rivierenland aan de uitvoering van maatregelen. In 2019 zijn de deelgebieden Alblasserwaard en Vijfheerenlanden afgerond. Het onderzoek 'duurzaam gebruik ondiep grondwater is in 2021 afgerond. De resultaten hiervan zijn aan de provincie gepresenteerd.	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021	n.v.t.	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	n.v.t.	
Actueel 2022	De waterberging Vierhoven is klaar, maar nog niet officieel opgeleverd.	

Waterschap: Rivierenland (WSRL)

3. Waterkwaliteit (schoon water)

Toelichting

Status

Maatregelen KRW stroomgebiedsbeheer-plan zijn uitgevoerd	<p>De maatregelen voor de jaren 2016 – 2021 zijn door Rivierenland vastgelegd in het KRW Rivierenlandplan 2. Vanaf 2018 zijn tussendoelen vastgesteld.</p> <p>Ten aanzien van Agrarisch Waterbeheer (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW)) loopt er een pilot in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (A5H) tot vermindering van emissie vanuit de landbouw. De pilot DAW A5H zou in 2022 worden afgerond. Door LTO Noord is een POP3 verlenging aangevraagd. Hierdoor loopt het project tot juli 2023.</p> <p>Verder verwijzen wij naar de afzonderlijke KRW-rapportage die is opgesteld. (Zie ook hoofdrapport provinciale Waterrapportage Thema 2 onder Waterkwaliteit). Het KRW3 plan is eind 2021 vastgesteld door het bestuur van Rivierenland.</p>	
Alle zwemwaterlocaties voldoen aan de EU-classificaties uitstekend / goed	<p>In 2021 zijn vijf zwemwaterprofielen geactualiseerd. De zwemwaterlocatie Everstein ligt in het Utrechtse deel van het waterschap en is als uitstekend gekwalificeerd.</p>	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2021	<p>Eind 2021 zijn het Kader Richtlijn Water-3 plan en het 3e-Stroomgebiedbeheerplan (SGBP) bestuurlijk vastgesteld.</p>	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	<p>In ons Waterbeheerprogramma 2022-2027 leggen we een gebiedsgerichte focus op waterkwaliteit. Hierbij onderscheiden we gebieden met hoge en gemiddelde prioriteit v.w.b. waterkwaliteitsknelpunten. A5H valt in de laatste categorie. Dit betekent dat we in dit gebied kansen benutten door samen te werken en in te spelen op initiatieven van anderen. Momenteel worden initiatieven vanuit het gebied geïnventariseerd.</p>	
Actueel 2022	<p>n.v.t.</p>	

Waterschap: Rivierenland (WSRL)

4. Gezuiverd afvalwater /overig

Toelichting

Status

<p>Knelpunten 'nieuwe stoffen' zijn in beeld / aanpak / voortgang</p>	<p>Het meetprogramma 2021 voor het monitoren van nieuwe stoffen in de waterketen is uitgevoerd. WSRL participeert met HDSR en HHNK en twee universiteiten WUR (Wageningen) en RU (Nijmegen) in een onderzoek naar innovatieve zuivering van afvalwater (geschakelde inzet van flora en fauna) ism Aquafarm. Aquafarm gaat zich in eerste instantie richten op een nageschakelde techniek voor nutriënten en medicijnresten. Fase 2 loopt formeel af eind 2022. In oktober wordt tijdens een netwerkdag de rapportage over 2014-2022 gepresenteerd.</p>	
<p>Van alle rioolwaterzuiveringsinstallaties voldoet het effluent aan de lozingsnormen</p>	<p>De lozingen van het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) op Utrechts grondgebied van het waterschap (Leerdam en Vianen) voldoen aan de normen voor zowel de P (fosfaat) als de N (stikstof).</p>	
<p>Duurzaamheidsprincipe wordt toegepast bij afvalwater</p>	<p>Het waterschap streeft naar een duurzaam energiegebruik. Niet alleen bij de waterketen, maar bij het gehele waterschap. Dit doen we door zo weinig mogelijk energie te gebruiken, zoveel mogelijk energie zelf duurzaam op te wekken en de resterende energie groen in te kopen. De ambitie is om als waterschap in 2030 energieneutraal te zijn. Bij de productie van energie richten we ons in eerste instantie op energie uit afvalwater. Aanvullend kijken we naar mogelijkheden om energie uit zon en wind op eigen terreinen te produceren. Daarbij werken we samen met andere overheden, burgers, bedrijven en onderzoeksinstituten.</p> <p>In 2021 is (gerekend over het gehele kalenderjaar) circa 48 % van het energieverbruik duurzaam opgewekt. In 2021 zijn er zonnepelden gerealiseerd en is de capaciteit om biogas te produceren toegenomen dankzij o.a. de Energiefabriek bij RWZI Sleeuwijk. Daarnaast zijn mogelijke locaties voor het plaatsen van een windturbine verkend. Het waterschap ligt op koers naar energieneutraliteit in 2030.</p> <p>De voortgang kan in de knel komen, doordat de energiemaatschappijen momenteel geen nieuwe zonneparken kunnen aansluiten vanwege capaciteitsgebrek op het net. Dit kan een rem gaan geven op de verdere uitrol van de nog geplande zonneparken.</p>	
<p>Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2020</p>	<p>n.v.t.</p>	
<p>Gesignaleerde knelpunten in 2021</p>	<p>n.v.t.</p>	
<p>Actueel 2022</p>	<p>n.v.t.</p>	

Waterschap: Rivierenland (WSRL)

5. Ruimtelijke adaptatie/ klimaat/ overige

Toelichting

Status

5. Ruimtelijke adaptatie/ klimaat/ overige	Toelichting	Status
Stedelijk Water / Ruimtelijke Adaptatie	<p>Het waterschap werkt intensief samen met gemeenten om het stedelijk gebied te voorzien van voldoende en schoon water. We hebben samen met elke gemeente een stedelijk waterplan opgesteld. Hierin is een programma met maatregelen voor het stedelijk gebied opgenomen. De maatregelen richten zich vooral op de kwantiteit en kwaliteit van water. In de klimaatregio Alblasserwaard Vijfheerenlanden (A5H) hebben we in 2019 stresstesten uitgevoerd. De NBW studie naar wateroverlast wordt later uitgevoerd.</p> <p>Een nieuw thema is ruimtelijke adaptatie. We verkennen de komende jaren dit nieuwe thema en hebben hiervoor een koers vastgesteld. Ook zoeken we bij ruimtelijke adaptatie naar synergie tussen onze eigen plannen en andere ruimtelijke ontwikkelingen in de stedelijke omgeving. De klimaatregio A5H heeft in juli 2021 een Regionale Adaptatie Strategie vastgesteld. Provincie Utrecht is hierbij aangehaakt.</p> <p>Voor de gemeente Vijfheerenlanden is de overdracht van het beheer en onderhoud van het stedelijk water nog in uitvoering, de planning is om dit eind 2022 afgerond te hebben.</p>	
Digitale Veiligheid (conform afspraken addendum BAW)	<p>Waterschap Rivierenland werkt met de andere waterschappen samen via Het WaterschapsHuis aan digitale veiligheid en privacybescherming, met doelen conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO, afgesproken niveau 4), de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG, wettelijke verplichting) en de Cyber Security Richtlijn (CSIR, opgesteld door Rijkswaterstaat en waterschappen samen). Vanaf 2021 door WSRL wordt versneld programmatisch gewerkt aan het voldoen aan BIO, AVG en CSIR. Het gaat hierbij om kantoorautomatisering, procesautomatisering, fysieke beveiliging en bewustwording onder de medewerkers. Dit loopt door t/m 2024, waarna e.e.a. in de lijn zal zijn ingebed en de werking is gegarandeerd.</p> <p>Er zijn in 2021 twee grote multidisciplinaire cyber-oefeningen gehouden.</p>	
Gevolgen klimaatverandering zijn in beeld	<p>Zie hierboven (o.a. bij Stedelijk Water / Ruimtelijke Adaptatie) en de vastgestelde Koers Klimaatadaptatie 2017. De gemeente Vijfheerenlanden maakt deel uit van de klimaatregio A5H.</p>	
Relevante bestuursbesluiten / vastgesteld beleid in 2020	n.v.t.	
Gesignaleerde knelpunten in 2021	n.v.t.	
Actueel 2022	n.v.t.	